

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୁବ ନୀତି - ୨୦୧୩

୧. ଭୂମିକା

୧) ଯୁବବର୍ଗର ସଂଖ୍ୟା (୧୩-୩୫ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ) ରାଜ୍ୟ ଜନସଂଖ୍ୟାର ପ୍ରାୟ ବନ୍ଧାଳିଶ ପ୍ରତିଶତ । ତେଣୁ ରାଜ୍ୟର ଉନ୍ନତି ଓ ବିକାଶଧାରାରେ ଯୁବଶକ୍ତିର ଭୂମିକାକୁ ସ୍ଵାକୃତି ପ୍ରଦାନ, ଯୁବବର୍ଗକୁ ସାମାଜିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ ଏବଂ ରାଜନୈତିକ ମୁଖ୍ୟ ଧାରାରେ ସାମିଲ କରି ସେମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ଆକାଶକାର ସଫଳ ଚାହୁଁନ କରିବା ହେଉଛି ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୁବ ନୀତିର ଆଭିମୁଖ୍ୟ ।

୨) ଜନସଂଖ୍ୟାଜନିତ ସ୍ଵୀଯୋଗ ପ୍ରାୟ ନିମନ୍ତେ ଯୁବଶକ୍ତି ଉପରେ ଧାନ ଦେବା ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ତେଣୁ ସାମାଜିକ ଓ ବହୁମୁଖୀ ଉନ୍ନଯନ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଯୁବବର୍ଗକୁ ରାଜ୍ୟ ଓ ଜାତୀୟପ୍ରେସରାୟ ଉଦୟମରେ ଘନିଷ୍ଠ ଭାବେ ସଂଶୀଳନ ହେବା ପାଇଁ ପ୍ରେରଣା ଦେବ ଓ ରହିଥିବା ଆହ୍ଵାନଗୁଡ଼ିକୁ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ତଥା ସାମିଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ମାଧ୍ୟମରେ ଅତିକ୍ରମ କରିବେ ।

୩) ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୁବନୀତି ୨୦୧୩ ଏକ ବିଶ୍ଵତ ପରାମର୍ଶ ସମଳିତ ଓ ପୁନଃପୌନିକ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ପରିଣାମ, ଏକ ପଥପ୍ରଦର୍ଶକ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ଉଚ୍ଚ ବର୍ଗ ସମାଜ, ସେଲ୍ଲାସେବୀ ସଂଗଠନ, ଉନ୍ନଯନ ଅଂଶୀଦାର ଏବଂ କର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ କ୍ଷେତ୍ର ତଥା ସାମାଜିକ ସଂଗ୍ରହଗୁଡ଼ିକରେ ଭାଗିଦାରୀରେ ଯୁବ-ସଂପ୍ରଦାୟକୁ ଏକ ବିଶ୍ଵତ ସ୍ଵୀଯୋଗର ପରିସର ଯୋଗାଇ ପାରିବେ । କାର୍ଯ୍ୟଧାରାର ପୁନର୍ଗୀତନ ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ବିନ୍ୟାସ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯୁବ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସାମର୍ଥ୍ୟର ଅନୁଭବୀକରଣରେ ସମ୍ମାନ କରିବା, ସଶକ୍ତ କରିବା ଓ ଜୀବନର ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସକାରାମକ ଅବଦାନ ନିମନ୍ତେ ନିଯୋଜିତ କରିବା ହେଉଛି ଆଜିର ଆହ୍ଵାନ ।

୨. ଯୁବନୀତିର ଯୌତ୍ତିକତା

ସହନଶୀଳତାର ଦୀର୍ଘ ପରମରା, ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ସହାବସ୍ଥାନ, ବିବିଧତା ପାଇଁ ସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଉକ୍ତର ଅନୁଧାବନ ହେଉଛି ଓଡ଼ିଆ ସଂସ୍କୃତିର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ । ଏହି ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଭିତ୍ତିରେ ଏକ ସୁସଂହତ, ମାନବିକ, ସାମାଜିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ ଶୂଙ୍ଗଳାଆଧାରିତ ସାମାଜିକ ପୁଞ୍ଜି ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଏହି ଯୁବନୀତିର ଲକ୍ଷ୍ୟ ।

ନୀତିର ଯୌତ୍ତିକତା ହେଉଛି -

୧) ଏକ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ସମୃଦ୍ଧ ଓଡ଼ିଶା ଗଠନ ନିମନ୍ତେ ଯୁବଶକ୍ତିରେ ସାମର୍ଥ୍ୟ, ନିଯୋଜନ ଓ ସଶକ୍ତିକରଣକୁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କରିବା ପାଇଁ ଜନସଂଖ୍ୟାଗତ ସନ୍ଧିକଳ ଏକ ପୁଞ୍ଜି ଭାବେ ରାଜ୍ୟକୁ ସ୍ଵୀଯୋଗର ଏକ ଝାତିହାସିକ ଗବାସ ପ୍ରଦାନ କରିଛି ।

୨) ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଉଦୟମକୁ ଗଢ଼ିତୋଳିବା ନିମନ୍ତେ ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶନ, ଯୁବଶକ୍ତିର ବିକାଶ, ଯୁବଶକ୍ତିର ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ ସହିତ ବିଭେଦ ଦୂରୀକରଣ, ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ପଦକ୍ଷେପ ମାଧ୍ୟମରେ ଫଳପ୍ରସ୍ତାର ବିଶେଷ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହାସଳ କରିବାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ।

୩) ଉପଯୁକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଏବଂ ଯୁବଶକ୍ତିର ବିଚାରଣୀଙ୍କ ଅଭିନିବେଶ, ଉପଗୋଷ୍ଠୀ ଓ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତା ନିମନ୍ତେ ସୁଯୋଗର ବ୍ୟାସ୍ତି ଓ ପ୍ରସାର ।

୪) ଯୁବକମାନଙ୍କ ଭିତରେ ବିବିଧତାର ସ୍ଥାନକୁ ଏବଂ ପୂର୍ବପ୍ରସ୍ତୁତ ନୀତି ଓ କାର୍ଯ୍ୟସ୍ଥାନୀର ସଫଳ ରୂପାୟନ ।

୩. ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀର ସଂଖ୍ୟା

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୁବନୀତି - ୨୦୧୩ ର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି ବୟସ ବନ୍ଧନୀ (୧୩ ରୁ ୩୫ ବର୍ଷ) ସ୍କୁଲତଃ, ତିନୋଟି ଉପଗୋଷ୍ଠୀର ସଶକ୍ତିକରଣ କରିବା । ଏହି ତିନୋଟି ଉପଗୋଷ୍ଠୀ ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି:-

୧) ପ୍ରଥମ ଉପଗୋଷ୍ଠୀ (୧୩ ରୁ ୧୯ ବର୍ଷ) ବୟସପ୍ରାୟମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତା ଓ ବିଷୟ ଅନ୍ୟ ଉପଗୋଷ୍ଠୀରୁ ଜିନ୍ନ, କାରଣ ଏଇ ବୟସରେ ସେମାନେ ବାଲ୍ୟାବିଷ୍ଵାରୁ ପ୍ରାକ୍-ଯୌବନରେ ପଦାର୍ପଣ କରିଥାନ୍ତି ।

୨) ଦୃଢ଼ୀୟ ଉପଗୋଷ୍ଠୀ (୨୦ ରୁ ୨୫ ବର୍ଷ) ଯେଉଁମାନେ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଶେଷ ଭାଗରେ ଥାଆନ୍ତି କିମ୍ବା ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବିଷ୍ଵାର ବାହାରେ ଥାଆନ୍ତି କିମ୍ବା ଅଣଦେଇ କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ଦେଇକାର୍ଯ୍ୟ, ଗୃହକାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂସ୍ଥା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଯୋଜିତ ଥାଆନ୍ତି ।

୩) ତୃତୀୟ ଉପଗୋଷ୍ଠୀରେ (୨୭ ରୁ ୩୫ ବର୍ଷ) ଯୁବକ ଓ ଯୁବତୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ । ସେମାନେ ଜୀବନଯାପନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ହୋଇଥାରିଥାନ୍ତି । ଏହି ଗୋଷ୍ଠୀରେ କେତେକଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆଭିମୁଖ୍ୟ କିମ୍ବା ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ ଉପାୟ ଆହରଣ, ଗୋଷ୍ଠୀ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ, ରାଜ୍ୟର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଓ ଉନ୍ନତିରେ ସେମାନଙ୍କର ଅବଦାନ ଦେଇ ନିଜର ଭବିଷ୍ୟତ ଗଢ଼ିତୋଳିବେ ।

୪. ପରିକଳ୍ପନା

ଓଡ଼ିଶାର ଯୁବକମାନେ ପୂର୍ଣ୍ଣକ୍ଷମ ହେବେ ଓ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ମାଧ୍ୟମରେ ନିଯୋଜିତ ହୋଇ ସେମାନଙ୍କର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଶକ୍ତିର ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିନିଯୋଗ କରିବାକୁ ସମ୍ମାନ ହେବେ । ସେମାନେ ସୁନ୍ଦର ଜୀବନ ଧାରଣ, ଶିକ୍ଷାର ସୁଦୂରପ୍ରସାରୀ ଫଳପ୍ରସାର ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ ଉପାୟ ଆହରଣ, ଗୋଷ୍ଠୀ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ, ରାଜ୍ୟର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଓ ଉନ୍ନତିରେ ସେମାନଙ୍କର ଅବଦାନ ଦେଇ ନିଜର ଭବିଷ୍ୟତ ଗଢ଼ିତୋଳିବେ ।

୫. ଲକ୍ଷ୍ୟ

ଏକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ପରିବେଶ ମୃଷ୍ଟି ଯାହା ଯୁବଶକ୍ତିର ବିବିଧତା, ବହୁବିଧ ଆବଶ୍ୟକତା ଓ ଆକାଂକ୍ଷାକୁ ସ୍ଥାନକୁ ଦେବା ସହ ସେମାନଙ୍କର ମୌଳିକ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା ଆହରଣ ନିମନ୍ତେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକିମ୍ବା, ସଂସାଧନ ପ୍ରଶାଳୀ ଓ ଭାଞ୍ଚ ପିର କରି ଏବଂ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନଯାପନ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ଅନ୍ତର୍ଗତିର ବିକାଶ ଏବଂ ରାଜ୍ୟର ଉନ୍ନତିରେ ସେମାନଙ୍କର ସକ୍ରିୟ ଭାଗୀଦାରୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବ ।

୬. ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧) ଯଥାଯୋଗ୍ୟ ସରକାରୀ ନୀତି ଓ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ମାଧ୍ୟମରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରି ଯୁବଶକ୍ତିକୁ ମୁଖ୍ୟସ୍ଥାନରେ ସାହିତ୍ୟରେ କରିବା ସହ ଉପଗୋଷ୍ଠୀର ସ୍ଥାନକୁ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ସ୍ଥାନକୁ ପ୍ରଦାନ ।

୨) ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସବୁ ପ୍ରତିରେ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ସାଧନ ଓ ବ୍ୟବିଷ୍ଵା ସ୍ଥାନକୁ, ନାଗରିକ ସମାଜ, (ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବେ ଯୁବ ସ୍ଵୟଂସହାୟକଗୋଷ୍ଠୀ, ଯୁବ କ୍ଲବ୍ ଏବଂ ଯୁବ ନେଟ୍‌ଓର୍କ୍), କର୍ପୋରେସ୍ କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ ଉନ୍ନତିର ସହଯୋଗୀ, ଯୁବଶକ୍ତିର ସଶକ୍ତିକରଣ ଏବଂ ବିକାଶକୁ ସ୍ଵର୍ଗମ କରିବା ।

୩) ମୁଖ୍ୟ ଯୁବ ଉନ୍ନୟନ ଅନୁଷ୍ଠାନମାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ ଶକ୍ତିବୃଦ୍ଧି ସାଙ୍ଗକୁ ଯୁବକମାନଙ୍କ ସଂହତି ଓ ସମାଜୀୟ ବୃଦ୍ଧି ନିମତ୍ତେ ଅନୁକୂଳ ମାର୍ଗ ନିର୍ମାଣ ।

୪) ପରିବାରରେ ପ୍ରାପ୍ତବୟସ୍କମାନଙ୍କର ଦେଇହିକ, ଜନ୍ମଗତ, ଆବେଗ ଏବଂ ସାମାଜିକ ବିକାଶରେ ଭୂମିକା, ଗୋଷ୍ଠୀ ବିକାଶର ନିଶ୍ଚିତକରଣ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରତିଭାର ପ୍ରତିଫଳନ ।

୫) ଯୁବକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସକ୍ରିୟ ନାଗରିକ ସଂସ୍ଥାକୁ ପାଇଁ ପ୍ରୋସ୍ତାହନ ଏବଂ ପରିବାର ତଥା ସମାଜରେ ଦାୟିତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ, ଯନ୍ତ୍ରଣାକୁ ପ୍ରାପ୍ତବୟସ୍କ ଭୂମିକା ପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ ।

୬) ଗୁଣାମ୍ବକ ଶିକ୍ଷା, ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟସେବା, ନିଯୋଜନ ସୁଯୋଗ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦାବିଗୁଡ଼ିକର ହାସଲ ପାଇଁ ପ୍ରୋସ୍ତାହନ ।

୭) ଲିଂଗଗତ ନ୍ୟାୟ ପ୍ରଦାନ, ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ପକ୍ଷପାତା ଓ ମହିଳାମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ହିଂସାଚରଣ ନିରାକରଣର ନିଶ୍ଚିତତା ।

୮) ଦୁଇ ପରିବର୍ତ୍ତତ ଜଗତୀକରଣ ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ଭାରତର ଆହ୍ଵାନକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ନିମତ୍ତେ ଯୁବଶକ୍ତିର ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି ।

୩. ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଓ ମୂଳତତ୍ତ୍ଵ

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୁବନୀତିର ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ଜାତୀୟ ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଆଦର୍ଶରୁ ଆହୁତ ଏବଂ ସଂବିଧାନରେ ଲିପିବନ୍ଦ ମୂଲ୍ୟବୋଧ, ନୀତି ଏବଂ ମୌଳିକ ମାନବିକ ଅଧ୍ୟକ୍ଷାର ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ।

ମୂଲ୍ୟବୋଧ

୧) ମନୁଷ୍ୟ ହିସାବରେ ନିଜର ଅନ୍ତର୍ଗତି ଓ ସାମର୍ଥ୍ୟକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରିଥୁବା ଯୁବସମୁଦ୍ରାଯଙ୍କୁ ମର୍ଯ୍ୟାଦାଜନକ ସ୍ଥୀକୃତି ପ୍ରଦାନ ।

୨) ରାଜ୍ୟକୁ ସମୃଦ୍ଧିଶାଳୀ କରିବା ସହିତ ସହାନୁଭୂତିଶାଳୀଙ୍କ ଓ ନ୍ୟାୟ ପରାଯଣ ସମାଜ ଗଠନ ଦିଗରେ ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ବିଶିଷ୍ଟ ସମ୍ବଲ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରିବା ।

୩) ପରିବାର, ଗୋଷ୍ଠୀ ଏବଂ ବୃଦ୍ଧତର ସମାଜରେ ଏକ ଦାୟିତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ତୁଳାଳବାରେ ଯୁବସମାଜକୁ ସ୍ଥୀକୃତି ଦେବା ।

୪) ଶାନ୍ତି, ସାମ୍ୟଭାବ, ଗଣତନ୍ତ୍ର ଓ ସୁଶ୍ରୀଋନ ନିମତ୍ତେ ପ୍ରୋସ୍ତାହନ ଦେବାଲାଗି ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ଏକ ଶକ୍ତି ଭାବରେ ସ୍ଥୀକୃତି ପ୍ରଦାନ କରିବା ।

ମୂଳତତ୍ତ୍ଵ

କ. ସୁଗମତା : ବିଭିନ୍ନ ପୃଷ୍ଠାଭୂମିର ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ସମ୍ବଲ ଓ ସେବାର ଆକଳନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସକ୍ଷମ କରିବା, ବିଶେଷତଃ ନୂନ୍ୟତମ ଓ କ୍ଷତିସମ୍ବାଦ୍ୟ ବର୍ଗ ନିମତ୍ତେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ।

ଖ. ସାମଗ୍ରିକ (ଚେତନା) : ଯୁବ ବିକାଶର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପଦମେପ ନେବା, ଜଣେ ଯୁବକ ଜୀବନର ସମସ୍ତ ଦିଗ ଏବଂ ତାହାର ଦେଇହିକ, ମାନସିକ, ସାମାଜିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପରିବୃତ୍ତ କରିବ । ସେମାନେ ଏପରି ଜ୍ଞାନ ଓ କୌଣସି ନେଇ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରିବେ ଯାହା ଫଳରେ ସେମାନଙ୍କର ପୌଢ଼ତା ଆଡ଼କୁ ଗତି ନିରାପଦ ହେବ ।

ଘ. ବିବିଧତା : ଯୁବ ବିକାଶ ପ୍ରକ୍ରିୟା, ବିଭିନ୍ନ ପୃଷ୍ଠାଭୂମିରୁ ଆଗତ ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ପରମାଣୁ, ସଂସ୍କୃତି ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ତଥା ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଭୂମିକାକୁ ସ୍ଥୀକୃତି ଦେବ ।

ଘ. ପକ୍ଷପାତହୀନତା : ବୟସ, ବର୍ଷ, ଜାତି, ଧର୍ମ, ଲିଙ୍ଗ, ଯୌନାଚାର, ସ୍ଥାଭାବିକ ଆଦର୍ଶ ଏବଂ ଅକ୍ଷମତା ଭିତ୍ତିରେ ପକ୍ଷପାତିତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ସମସ୍ତ ଯୁବ ବିକାଶ ଉଦ୍ୟମ ପ୍ରହରୀ ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ । ମାନବିକ ଅଧିକାରକୁ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଭିତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରି ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରାଯାଇ ପାରିବ ।

ଡ. ଅଂଶଗ୍ରହଣ ଓ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତିକରଣ : ନୀତି ପରିକଳ୍ପନା ଓ ରୂପାଯନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କୌଣସି, କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଏବଂ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ସନ୍ତୋଷ ଭାଗିଦାର ଭଳି ଯୁବଶଙ୍କି ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିବେ ।

ଚ. ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା : କ୍ଷତି ସମ୍ବାଦନାକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ଯୁବ ଉନ୍ନୟନ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ଯାହା ସାମାଜିକ ସନ୍ତୋଷ ଏବଂ ଯୁବ ସମାଜର ହିତ ସାଧନ ମାଧ୍ୟମରେ ବିଶେଷତଃ ଯେଉଁମାନେ ଅସୁବିଧାଜନକ ପରିଷ୍ଠିତିରେ ଅଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ କ୍ଷତି ସମ୍ବାଦନାକୁ ହ୍ରାସ କରିବ ।

ଛ. ସ୍ଵର୍ଗତା ଓ ଦାୟିତ୍ୱବନ୍ଦିତା : ଅନୁଷ୍ଠାନ ଓ ସଂଘ, ଯେଉଁମାନେ ଯୁବ ଉନ୍ନୟନ ଏବଂ ଶାସନର ଅନ୍ୟକ୍ଷେତ୍ରରେ ଜନ୍ମିତ ସେମାନେ ହିଁ ସ୍ଵର୍ଗ ଓ ଉତ୍ତର ଦାୟିତ୍ୱ ବହୁନ କରିବେ । ସେମାନେ ଯେଉଁ ବର୍ଗର ସେବା କରିବାକୁ ଆଶା କରନ୍ତି, ସେହି ବର୍ଗ ପାଖରେ ସେବକମାନେ ମୁକ୍ତ ଓ ଉତ୍ତରଦାୟି ରହିବେ ।

ଜ. ସହନୀୟତା : ଯୁବ ଅନ୍ତର୍ଶକ୍ତି, ସାମର୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ଦକ୍ଷତା ସର୍ବାଧିକ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଫଳରେ ସେମାନେ ଜୀବନର ଆହ୍ଵାନସବୁକୁ ସଫଳ ଓ ଦକ୍ଷ ଭାବରେ ମୁକାବିଲା କରିପାରିବେ, ତେଣୁ ଆଗାମୀ ପିତ୍ତିକୁ ସେମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସାଲିସି କରିବାକୁ ହେବ ନାହିଁ ।

୮. ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଦୃଷ୍ଟି ଦାବି କରୁଥୁବା ଗୋଷ୍ଠୀ

(କ) ବାଲିକା ଓ ଯୁବତୀ : ବାଲିକା ଓ ଯୁବତୀମାନେ ସମାନ ସୁଯୋଗ, ଜୀବନର ସମ୍ବାଦନା, ମର୍ଯ୍ୟାଦା ପାଇବେ ଓ ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ଭଳି ସେମାନଙ୍କୁ ସମ୍ବଲ ଉପଲବ୍ଧ ହେବ । ଅଧିକତ୍ତୁ ବାଲିକା ଓ ଯୁବତୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଲାସୀ ଓ ସାଧାରଣ ଶ୍ଳାନଗୁଡ଼ିକ, ନିରାପଦ ଓ ସୁରକ୍ଷିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

(ଖ) ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି, ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଓ ସଂଖ୍ୟାଲୟ ଗୋଷ୍ଠୀର ଯୁବକ : ବହୁ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଉଦ୍ୟମ ସହ୍ରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ଯୁବ ସମାଜ ବହୁବିଧ ଅସୁବିଧା ଭୋଗ କରୁଛନ୍ତି । ଅନେକ ସନ୍ତୋଷକରଣ ଉଦ୍ୟମ ସହ୍ରେ ଅନ୍ୟ ଧର୍ମ, ଜାତି ଓ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତିର ଯୁବ ସମାଜ ସମଦଶାପନ । ଏହି ଉପ ଜନସଂଖ୍ୟା କେତ୍ରୀଭୂତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଉନ୍ନୟନ ଉଦ୍ୟମ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ରଭୂତ ଭାବେ ଉପଲବ୍ଧ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ ହେବା ଦରକାର ଯେ ଯୁବ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ଉପକୃତ ହୋଇପାରୁଛନ୍ତି ।

(ଗ) ପ୍ରବାସରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀ : ଯୋଜନାକୃତ ପ୍ରବାସନ ଯୁବକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନୂତନ ଦିଗ ଉନ୍ନୟନ କରେ, କିନ୍ତୁ ଏହା ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ କ୍ଷତିର ସମ୍ବାଦନା ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣ କରିଥାଏ । ଅଣସଂଗଠିତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରବାସୀମାନେ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଆହ୍ଵାନର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ହୋଇଥାଆନ୍ତି । ଜୀବିକା ସନ୍ଧାନରେ ଶ୍ଳାନାକ୍ରିତ ଯୁବକମାନେ ସମୟ ସମୟରେ ସେ ଦେଶର ସାମାଜିକ ନିରାପଦା ବ୍ୟବଶ୍ଳାରୁ ଉପକୃତ ହୋଇ ନଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ନୂତନ କର୍ମକ୍ଲାସୀରେ ସେମାନେ ପ୍ରାୟ ରଣଗୁଣ୍ଡ ଓ ଅସୁରକ୍ଷିତ ରୁହନ୍ତି । ଅଧିକତ୍ତୁ ଏହା ମନେରଶ୍ଳାବକୁ ହେବ ଯେ ସେମାନଙ୍କର ଅନୁପାଳିତିରେ ସେମାନଙ୍କ ପରିବାର (ବୃକ୍ଷ ପିତାମାତା, ମହିଳା ଓ ଶିଶୁ) ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଦୃଷ୍ଟି ଏବଂ ଯନ୍ମ ଆବଶ୍ୟକ କରିପାରନ୍ତି ।

(ଘ) ବିଦ୍ୟାଲୟ ଛାତ୍ରିଥୁବା ଓ ବେକାର ଯୁବ ଗୋଷ୍ଠୀ : ଶିକ୍ଷା ଶେଷ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ବୟସପ୍ରାପ୍ତମାନେ ପାଠପତ୍ର ଛାତ୍ରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥାଆନ୍ତି । ଏପରିକି ବହୁବିଧ ସାମାଜିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ପରିଷ୍ଠିତି ଯୋଗୁଁ ସେମାନେ ଜାହା କଲେ ବି ଶିକ୍ଷା ସମାପ୍ତ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଫଳରେ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ କିଛି କରିବାର ସୁବିଧା ନଥାଏ, ସମାଜର ନକାରାମ୍ବକ

ପ୍ରଭାବର ଶିକାର ହେବା ସମ୍ବାଦନା ଦେଖାଦିଏ ଏବଂ ପରିବାରକୁ ସହାୟତା ଦେବା ପାଇଁ ନିମ୍ନମାନର ଦକ୍ଷତା, ନିମ୍ନମାନର କାର୍ଯ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିବା ସକାଶେ ସେମାନେ ବାଧ୍ୟ ହୁଅଛି । ଉଭୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେମାନେ ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଚୂପ ଦେବା ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ହରାନ୍ତି । ସେମାନେ ସାମାଜିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅସହାୟତାରେ ପହଞ୍ଚି ଯାଆନ୍ତି । ପାଠପତ୍ର ଛାତିଥିବା ବାଳିକାମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଲିଙ୍ଗଗତ ଦେଖିମ୍ୟ ଯୋଗୁଁ ମନ୍ତ୍ରୀଭିର୍ବିକ କାର୍ଯ୍ୟରୁ ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ ଉପକାର, ଆଶଙ୍କା କରାଯାଇପାରେ । ଏହି ବର୍ଗର ଯୁବକମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତୁରନ୍ତ ପ୍ରତିକାର ଆବଶ୍ୟକ ।

(ଫ) ଭିନ୍ନକ୍ଷମ ଯୁବ ଗୋଷ୍ଠୀ : ଅକ୍ଷମ ଯୁବକମାନେ ସମାଜରେ, ଏପରିକି ପରିବାରରେ ଅତଳକୁ ୩୦ଲି ହୋଇଯାଆନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିବାର ଉପାୟ ଅଧିକାରଭିତ୍ତିକ ନହୋଇ କଲ୍ୟାଣମୂଳକ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷା ଓ ବୃତ୍ତିଗତ କୌଶଳ ଏବଂ ସହଜ ଚଳମାନ ଉପଲବ୍ଧତା ତଥା ସାଧାରଣ ଜୀବନର ବ୍ୟବହାରକୁ ରାଜ୍ୟ ପକ୍ଷରୁ ଅଗ୍ରାଧକାର ଦିଆଯିବା ଉଚିତ । ଯଦିଓ ଅକ୍ଷମମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି, ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ବିଶ୍ଵାର ଆବଶ୍ୟକ ।

(ଚ) ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ପେଶାରେ ନିଯୋଜିତ ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀ : ପେଶା କିମ୍ବା ଅସ୍ଵାସ୍ୟକର ପରିଷିତିରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ଯୁବକମାନଙ୍କର ସ୍ଵାସ୍ୟ ସମସ୍ୟା ଓ ନିରାପଦା ବ୍ୟବହାର ଆଶଙ୍କା ରହିଥାଏ । ଏତଦ୍ବ୍ୟତୀତ ଯେଉଁମାନେ ବିଶେଷତଃ ଝୁମୁଛି ବସ୍ତିରେ ବାସ କରନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ଦେହ ବ୍ୟବସାୟ, ଉପାଦାନ ଅପରମ୍ ଏବଂ ଯୌନ ବ୍ୟବସାୟ ଭଲି ଅପରାଧରେ ଜଢ଼ିତ ଥାଇପାରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ମଧ୍ୟ ସ୍ଵାସ୍ୟ ଓ ନିରାପଦାର ଆଶଙ୍କା ଥାଏ । ସୁତରାଂ ପ୍ରତିକୂଳ ପରିଷିତିରେ କାମ କରୁଥିବା ଯୁବତୀମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ହୁଏତ ସେତଳି ଘଟିବାର ଆଶଙ୍କା ରହିପାରେ । ଏହି ପରିଷିତିରେ ନିରାକରଣ ଅପରିହାୟ୍ୟ । ଏତଦ୍ବ୍ୟତୀତ, ଅନୌପଚାରିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ବାଳକ ବାଳିକା ଓ ଯୁବତୀମାନେ ସାମା କରୁଥିବା ଅନିଷ୍ଟିତତା ଓ କ୍ଷତି ନିରାକରଣ ପାଇଁ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଉପାୟ, ଏପରିକି ପଞ୍ଜିକରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ମାଧ୍ୟମରେ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ନିରାପଦା ଓ କଲ୍ୟାଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପଲବ୍ଧ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

(ଛ) ସାମାଜିକ ଓ ନୈତିକ କାରଣରୁ ବାସନ୍ତ ହେଉଥିବା ଗୋଷ୍ଠୀ : ଏହି ନୀତି ପ୍ରାକ୍ତ୍ତୀୟ ଗୋଷ୍ଠୀ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ସମଲିଂଗୀ ଯୌନ ସଂସର ରକ୍ଷାକାରୀ (ଲେସବିଆନ, ଗେଲ୍ ଓ ଟ୍ରାନ୍ସଜେନ୍ଡର) ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ସ୍ଵୀକୃତି ଦିଏ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ମୁଖ୍ୟ ସ୍ବୋତରେ ସାମିଲ ହେବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରେ । ଏତ୍‌ଆଇ.ଭି. ଓ ଏଡ଼ସ୍ ଏବଂ କୁଷ ରୋଗାକ୍ରାନ୍ତ ଓ ସଂକ୍ରମିତ ଯୁବକମାନେ ସାମାଜିକ ବାଛନ୍ଦର ସମ୍ମନ୍ଦ୍ରିୟାନ ହୋଇଥାଆନ୍ତି । ଏତ୍‌ଆଇ.ଭି. ପୀତିତ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଭିନ୍ନ ସୁବିଧା ଓ ନିଯୋଜନ ସୁଯୋଗରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇ ସହାୟତା ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ଆରୋଗ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ରର ସୁବିଧା ମିଳିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଯେଉଁଠାରେ ସେମାନେ ମାଗଣା ଚିକିତ୍ସା ଓ ପରାମର୍ଶ ଲାଭ କରିପାରିବେ ।

(କ) ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଯନ୍ତ୍ର, ଅନାଥାଶ୍ରମ ଓ ଜେଲରେ ଥିବା ଯୁବ ଗୋଷ୍ଠୀ : ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଯନ୍ତ୍ର, ଅନାଥାଶ୍ରମ ଏବଂ ସଂକ୍ଷାର ଗୁହ ତଥା ଜେଲରେ ରହୁଥିବା ଯୁବକମାନେ ଜଟିଲ ଆହୁନର ସମ୍ମନ୍ଦ୍ରିୟାନ ହୁଅଛି । ତାହାକୁ ମୁଖ୍ୟ ସ୍ବୋତର ନୀତିଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିହତ କରାଯାଇ ପାରିବନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ସାମିତ ସୁଯୋଗ ମିଳେ ଏବଂ ସମୟ ସମୟରେ, ବିଶେଷତଃ ବାଳିକାମାନେ ଦୈହିକ ଓ ଯୌନ ଉପ୍ରେତନର ଶିକାର ହୁଅଛି । ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କରେ ସେମାନେ ସ୍ଵରକ୍ଷିତ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଯୋଗ ଦେଲା ପରେ ବି ସେମାନଙ୍କୁ କ୍ରମାଗତ ସମର୍ଥନ / ଅବଲମ୍ବନ ଏବଂ ଦିଗଦର୍ଶନ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

୯. ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ଷେତ୍ର

ସୁବନୀତିର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସାଧନ ନିମନ୍ତେ ନଅଗୋଟି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ଷେତ୍ର ବିହିତ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଅଗ୍ରାଧକାରଭିତ୍ତିକ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ପରମ୍ପରା ଅନ୍ତଃସଂଯୁକ୍ତ, ଏବଂ ସମସ୍ତଙ୍କର ସନ୍ଧିକିତ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଯୁବ ସମାଜକୁ ନିଯୋଜିତ କରିବ ତଥା ଏକ

ନିରାପଦ, ତଥ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ, ନିରାମୟ ଓ ଚଳଚଞ୍ଚଳ ଜୀବନ ପାଇଁ ସକମ କରିବ । ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ସୁଚନା ଓ ସେବାର ଏକତ୍ରୀକରଣ ଉଦ୍ୟମ କରି ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଗ୍ରାଧକାରଭିତ୍ତିକ କ୍ଷେତ୍ରରୁ ଆଶାନ୍ତିତ ଫଳ ପାଇପାରିବେ ।

୯.୧ ଶିକ୍ଷା ଓ ଜୀବନ ଦକ୍ଷତା

୯.୧.୧. ରାଜ୍ୟରେ ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ସାକ୍ଷରତା ହାର ଶତକତ୍ତା ୩୩.୪ ପ୍ରତିଶତ । ଏହା ଜୀବୀଯ ସାକ୍ଷରତା ହାରର ପାଖାପାଖୁ । ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି, ଅନୁସ୍ଵର୍ତ୍ତିତ ଜନଜାତି ଓ ଜାତିର ବାଲିକା ଓ ମହିଳାମାନଙ୍କର ନିମ୍ନ ସାକ୍ଷରତା ହାର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଷୟ ।

୯.୧.୨. ଓଡ଼ିଶାରେ ୭୭ ଭାଗ ଜନଜାତି ଓ ୧୩ ଭାଗ ଆଦିମ ଜନଜାତି ବସବାସ କରନ୍ତି । ବହୁଭାଷିକ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଦୃଢ଼ୀକରଣ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଜନସଂଖ୍ୟାର ଏକ-ଚତୁର୍ଥାଂଶ ଅନୁସ୍ଵର୍ତ୍ତିତ ଜନଜାତି ପାଇଁ ଏକ ଦୃଢ଼, ବୋଧଗମ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଆବଶ୍ୟକତା ଏକ ଆହ୍ଵାନ ।

୯.୧.୩. ଯଦିଓ ଶିକ୍ଷା ଅଧୁକାର ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଛାତ୍ର ସଂଖ୍ୟା ବହୁଗୁଣିତ କରିଛି, କେବଳ ପାଞ୍ଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ଯୁବକ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପାଇପାରୁଛି । ପ୍ରାଥମିକ, ମାଧ୍ୟମିକ, ଉଚ୍ଚ ମାଧ୍ୟମିକ ଶ୍ରରୂ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ପାଠ ଛାତ୍ରଥିବା ଯୁବକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରକ୍ଷେପ ପଥରେ ଥିବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦିଗନ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରେ । ବିଶେଷକରି ବାଲିକାମାନେ ଅଧୁକ ସଂଖ୍ୟାରେ ଅଧାରୁ ପାଠ ଛାତ୍ରଥିବାରୁ ତାହା ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଳ କରିବା ନେଇ ଏକ ଆହ୍ଵାନ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ।

୯.୧.୪. ମାନବିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଶିକ୍ଷାର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ଅଧୁକତ୍ତୁ ପିତାମାତା ଶିକ୍ଷାର କାର୍ଯ୍ୟାମ୍ବକ ଫଳ ହିସାବରେ ବର୍ତ୍ତିତ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି । ଜୀବନ ଗଠନ ସମୟରେ କିଶୋରମାନେ ଦୈହିକ, ମାନସିକ ଏବଂ ସାମାଜିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସହ ଖାପଶ୍ଵାସାଳ ଚଳିବା ପାଇଁ ଜଟିଳ ଶିକ୍ଷା ଓ କୌଶଳ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି । ଜୀବନ କୌଶଳ ଭିତ୍ତିକ କୈଶୋରିକ ଯୌନ ଓ ପ୍ରଜନନ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ଶିକ୍ଷା କିଶୋରମାନଙ୍କୁ ବନ୍ଧୁପ୍ରାପ୍ତି ସମୟରେ ଅନୁଭୂତ ପରିବର୍ତ୍ତନଙ୍କୁ ଚଲେଇବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ସହ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଘଟାଇ ମୁଖ୍ୟ ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତ୍ୟାଶାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ ।

ନୃତ୍ୟ ନୀତିର ଆଭିମୁଖ୍ୟ:

୧) ବିଦ୍ୟାଲୟ ଯିବା ବନ୍ଧୁପର ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଘରକୁ ଘର ବୁଲି ଅନ୍ତେଷଣ, ବିଶେଷତଃ ବାଲିକାମାନଙ୍କ ନାମ ଲେଖାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ରଖିବା ପାଇଁ ବିଶେଷ ପ୍ରୟାସ ହେବ ।

୨) ୧୧୮୮ ଜନଜାତି ଅଧ୍ୟୁଷିତ ବ୍ୟକ୍ତିରେ, ଅନୁସ୍ଵର୍ତ୍ତିତ ଜାତି ଓ ଜନଜାତି ଯେଉଁମାନେ ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ଶେଷ ନକରି ପାରିବାର ଆଶଂକା କରାଯାଉଛି, ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରାରମ୍ଭରୁ ତଳ ଶ୍ରେଣୀରେ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ, ବିଶେଷତଃ କଠିନ ବିଷୟବସ୍ତୁ କିମ୍ବା ସେହି ବିଷୟର କୌଣସି ପରିଛେଦ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦ୍ୱରାନ୍ତିତ ଭାଙ୍ଗାରେ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯିବ ।

୩) ଅନୁସ୍ଵର୍ତ୍ତିତ ଜାତି ବା ଜନଜାତି ବର୍ଗର ବାଲିକାମାନେ, ଯେଉଁମାନେ ଉଚ୍ଚ ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ଦୂର ଯାନକୁ ଯାଉଥାଆନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ବିଶେଷ ଗତିରେ ଯିବା ପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ ଦିଲିବ । ଏତଦ୍ୱବ୍ୟତାତ ଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କରେ ରହିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେବ ।

୪) ସ୍ଵୀକୃତ / ଅଧୁସ୍ଵୀକୃତ ଦୈଶ୍ୟକି ଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ପତ୍ରଥିବା ଅନୁସ୍ଵର୍ତ୍ତିତ ଜନଜାତି ଏବଂ ଅନୁସ୍ଵର୍ତ୍ତିତ ଜାତି ବର୍ଗର ଯୋଗ୍ୟ ଛାତ୍ରୀଙ୍କୁ ବୃତ୍ତି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯିବ ।

୫) ଭାଷା ପ୍ରତିବନ୍ଦକ ଏଡ଼ାଇବା ନିମନ୍ତେ ବିଦ୍ୟାଲୟ ଓ ଗଣଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ ଏବଂ ବହୁଭାଷାଭିଭିତ୍ତିକ ଶିକ୍ଷାନୀତି ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିବା ଦିଗରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ।

୭) ରାଜ୍ୟରେ ମୁନ୍ତ-ବିଦ୍ୟାଳୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଦୃଢ଼ୀକରଣ ହେବ । ରାଜ୍ୟରେ ମୁନ୍ତ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇ ବୃତ୍ତିଗତ ଶିକ୍ଷା ଉପରେ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଦୃଷ୍ଟି ପ୍ରଦାନପୂର୍ବକ ସମଗ୍ର ରାଜ୍ୟରେ ଯୋଗସ୍ଫୁର୍ତ୍ତ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରାଯିବ ।

୮) ୨୦୧୪-୧୫ ଶିକ୍ଷା ବର୍ଷ ଆରମ୍ଭରୁ ବୟସ ସମୁଚ୍ଚିତ ଜୀବନ କୁଶଳତାଭିର୍ଭବ କୌଣସି, ଯୌନ ଓ ପ୍ରଜନନ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ପାରମ୍ପରିକ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହ ଏକୀଭୂତ ହେବ । ଅସୁବିଧାଜନକ ପରିଷିତିରେ ଥିବା ଗୋଷ୍ଠୀର ପିଲାମାନଙ୍କ ଶିକ୍ଷାର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖୁ ଅଗ୍ରାଧକାର ଭିତ୍ତିରେ ସମସ୍ତ ଆବାସିକ ଆଶ୍ରମ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ କଞ୍ଚୁରବା ଗାନ୍ଧୀ ବାଲିକା ବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ଏହାର ଅନ୍ତର୍ଗତ ହେବେ ।

୯) ଯୌନ ଓ ପ୍ରଜନନ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ଆଧାରିତ ଜୀବନ - କୁଶଳତା ଭିତ୍ତିକ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ନିମନ୍ତେ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧିପାଇଁ ଶିକ୍ଷାଶାସ୍ତ୍ରର ଉନ୍ନତି ସକାଶେ ଜିଲ୍ଲା ଶିକ୍ଷା ଓ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଖୋଲାଯିବାର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଉଦ୍ୟମ ହେବ । ତାହା ଉନ୍ନତମାନର ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ନୂତନ ଶକ୍ତି ସଞ୍ଚାର କରିବ ।

୧୦) ଉତ୍ତମ ସଂଜ୍ଞା, ଗୁଣବତ୍ତା ପରିମାପକ ଦ୍ୱାରା ଅଧୁସ୍ବୀକୃତ ଓ ପଦବୀ ପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ ସ୍ବୀକୃତ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ସହବନ୍ଧିତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ପାଇଁ ଗୁଣବତ୍ତାର ସମୀକ୍ଷା କରାଯାଇ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷାର ମାନ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ ହେବ ।

୯.୭. ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ, ଉଦ୍ୟୋଗୀକରଣ ଏବଂ ନିଯୋଜନ

୯.୭.୧ ବୃତ୍ତିଗତ ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି ଓ ନିଯୋଜନ ସୁଯୋଗ ଦିଗରେ ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁଧାର ଆସିଥିବା ସହେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଥିବା ଓ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇନଥିବା ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବା ଚର୍ଚାର ବିଷୟବତ୍ସୁ । ଯୁବକମାନଙ୍କ ସାମର୍ଥ୍ୟ ସହ ତାଳମୋଳ ରଖି ନିଯୋଜନ ସୁଯୋଗ ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ସାର୍ବଜନୀୟ ଉପଲବ୍ଧି ଦିଗରେ ଫଳପ୍ରଦ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ଉଚିତ ।

୯.୭.୨ ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ମୌଳିକ ଦକ୍ଷତାର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଏକ ଅଭିନନ୍ଦନୀୟ ଘଟଣା, ବଜାର ଚାହିଁଦାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖୁ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ବ୍ୟାପକ ଶିକ୍ଷା ଓ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ଦ୍ୱାରା ଏହା ହାସଳ କରାଯାଇପାରିବ ।

୯.୭.୩ ରାଜ୍ୟରେ ଯୁବକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ୟୋଗୀକରଣର ପ୍ରତିପାଳନ କରିବା, ସେମାନଙ୍କୁ ଅର୍ଥ ଓ ବୈଶ୍ୟକ ଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସକ୍ଷମ କରିବା ଓ ନିଯୋଜନର ସୁଯୋଗ ଦେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ।

୯.୭.୪ ଜୀବିକା ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଯୁବକ ରାଜ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ ଯ୍ୟାନକୁ ଓ ରାଜ୍ୟ ବାହାରକୁ ଚାଲି ଯାଉଛନ୍ତି । ଅଧିକାଂଶ ମଧ୍ୟ ଅସ୍ଵାଭାବିକ କିମ୍ବା ଅଣ୍ଣସଂଗଠିତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଯୋଜିତ ହେଉଛନ୍ତି । ଏହା କ୍ଷତିର ଆଶଙ୍କା, ଅନିଶ୍ଚିତତା ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି ଏବଂ ଯାହା ଫଳରେ ସେମାନେ ସ୍ଵାଭାବିକ ଜନ କଲ୍ୟାଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ସାମାଜିକ ନିରାପଦା ବଳ୍ୟ ବାହାରେ ରହିଯାଉଛନ୍ତି ।

୯.୭.୫ ଅଧାରୁ ପାଠ ଛାତ୍ରଥିବା ଯୁବକମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ବହୁତ । ଅଧିକାଂଶ ବୃତ୍ତିଗତ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ନେବା ପରେ କୁଶଳୀ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଯୋଗ ଦେଉଛନ୍ତି । ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ ପାଞ୍ଚ ପ୍ରତିଶତରୁ କମ୍ ବାଲିକା ବୃତ୍ତିଗତ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଅଛନ୍ତି । ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପଢ଼ି ପୁରୁଷକେନ୍ଦ୍ରିକ ଏବଂ ମହିଳାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସଂଗଠିତ ସ୍ବୀକିତ୍ବ ନାହିଁ । ଗୃହଠାରୁ ଦୂରେଇ ରହିବା ବାଲିକାମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୃତ୍ତିଗତ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନ୍ତରାୟ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି ।

୯.୭.୬ ଆୟନିଯୁକ୍ତ ଓ ଉଦ୍ୟୋଗ ଆରମ୍ଭ କରିବା ସହିତ ଦୀର୍ଘମିଆଦୀ ରୋଜଗାରରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବାର ସୁଯୋଗ ଯୁବତୀମାନଙ୍କର ରହିଛି । ସେମାନେ ପାରମ୍ପରିକ ବ୍ୟବସାୟରେ ପ୍ରବେଶ କରିପାରିବେ ।

ନୂତନ ନୀତିର ଆଭିମୁଖ୍ୟ

(୧) ଯୁବକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଔଦ୍ୟୋଗିକତାର ଉନ୍ନେଷ୍ଟ ପାଇଁ ଏକ “ଓଡ଼ିଶା ଯୁବ ଉନ୍ନେଷ୍ଟ ପାଞ୍ଚ” ସୃଷ୍ଟି କରାଯିବ । ଏତଦ୍ୱାରା ବିଜ୍ୟାତ ଜାତୀୟ ଅନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କ ସହଯୋଗରେ ଅଧୁସ୍ବୀକୃତ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କରେ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଔଦ୍ୟୋଗିକତା ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଦିଆଯାଇବା ନିମନ୍ତେ “ଯୁବ ଔଦ୍ୟୋଗିକତା ବିକାଶ ଏଜେନ୍ସି” ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯିବ । ଯୁବ ଔଦ୍ୟୋଗିକ

(ସେତ୍ର) ଉନ୍ନୟନ ଏଜେନ୍ସି ଯୁବ ଉଦ୍ୟୋଗୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅଭିନବତାର ପ୍ରୋସାହନ ଦେବା ସହ ସଞ୍ଚାଳନ ସହାୟତା ଯୋଗାଇ ଦେବ । ବିପଣୀ ସଂଯୋଗୀକରଣ, ଆର୍ଥିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଓ ରଣଦାନର ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ସହାୟତା କରିବ । ଏହି ଏଜେନ୍ସି ଯୁବ ଉଦ୍ୟୋଗୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅଭିନବତାର ପ୍ରୋସାହନ ସାଙ୍ଗକୁ ଗୋଷ୍ଠୀଗତ ବିପଣୀ ସହାୟତା ଯୋଗାଇବା ସହ ସେମାନଙ୍କୁ ଅଧିକ ମାତ୍ରାରେ ଛାତ୍ର କରିବ ।

(୭) ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ଭାଗୀଦାରୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲାର ନିଯୋଜନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟକୁ ପୁନର୍ଗ୍ରଂଥ କରାଯାଇ ‘ଯୁବ ପରାମର୍ଶ କେନ୍ଦ୍ର’ମାନ ଗଠିତ ହେବ । ସିଙ୍ଗଳ ଟ୍ରିଷ୍ଟେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ମାଧ୍ୟମରେ ଶିକ୍ଷା, ବୃତ୍ତ, ନିଯୋଜନ ଏବଂ ଔଦ୍ୟୋଗୀକରଣ, ତତ୍ତ୍ସମ୍ପର୍କତ ସୁଚନା ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ଉପଲବ୍ଧ ହେବ । ଜିଲ୍ଲା ଶ୍ରରରେ ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନ ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ନେଇ ସମସ୍ତ ଉଦ୍ୟମ ଏବଂ ବୃତ୍ତ ମେଳା ମଧ୍ୟରେ ସମବ୍ୟୁତ ରକ୍ଷା କରିବ ।

(୮) ସମସ୍ତ ସରକାରୀ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କରେ ଏକ ‘ଛାତ୍ର ଉପଦେଷ୍ଟା ସଂସ୍ଥା’ ଖୋଲାଯାଇ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷା ଓ ବୃତ୍ତ ଚନ୍ଦନ ଉପରେ ଦିଗ୍ବିଦ୍ୟାରୀ ଯୋଗାଇବ ।

(୯) ଗ୍ରାମୀଣ ଯୁବକମାନଙ୍କ ପାଇଁ “ମିଶନ ଯୁବଶକ୍ତି” ଓ ସ୍ଵୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ପରିକଳ୍ପନା, – “ମିଶନ ଶକ୍ତି” ମହିଳା ଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କ ଆନ୍ଦୋଳନ ଉପରେ ଆଧାରିତ ହୋଇ ଆରମ୍ଭ କରାଯିବ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଯୁବକମାନେ କୃଷି ଓ ଆନୁସଂଖ୍ୟକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପ୍ରୟୋଗ, ରଣ ତଥା ସହାୟତା ପ୍ରଦାନର ସୁଯୋଗ ପାଇବେ । ସହରାଞ୍ଚଳ ବନ୍ଧୁର ଯୁବକ ତଥା ଅନୁନ୍ତ ଅଞ୍ଚଳରେ ସମସ୍ତ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଯୁବ ଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଅଗ୍ରାଧୁକାର ଭିତ୍ତିରେ ‘ମିଶନ ଯୁବଶକ୍ତି’ର ପରିସର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯିବ ।

(୧୦) ‘ରାଜ୍ୟ ନିଯୋଜନ ମିଶନ’ ଏକ କେନ୍ଦ୍ରୀକୃତ ସାଧନ ମାଧ୍ୟମ ସୃଷ୍ଟି କରିବ ଯାହା ସଂସ୍ଥାପନଭିତ୍ତିକ ଦକ୍ଷତା ଅଭିବନ୍ଧି, ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଦ୍ୱାରା ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚ ବିପଣିକ ଚାହିଦା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ବ ଦେବା ସହିତ ଉଚ୍ଚ, ମଧ୍ୟମ ଓ ନିମ୍ନମାନର ଦକ୍ଷତା ପାଇଁ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପ୍ରଦାନ କରିବ । ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଓ ସଂସ୍ଥାପନ ସୁଯୋଗ ନିମନ୍ତେ ମିଶନ ଏକ ଦକ୍ଷତାବନ୍ଧି ସକାଶେ ତଥ୍ୟ ଉତ୍ସାହ (ପୋର୍ଟାଲ)ର ବିକାଶ କରିବ । ଯେଉଁ ଯୁବକମାନେ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ନେଉଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କର ସେବା ତଦାରକ୍ଷଣ ନିମନ୍ତେ ଦୃଢ଼ ତଥ୍ୟଭୂମି (ଡାଟାବେ�ସ୍) ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବ ।

(୧୧) ସହରର ବନ୍ଧୁ ଅଞ୍ଚଳରେ ବାସ କରୁଥିବା ଯୁବକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସାମର୍ଥ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି ଏବଂ ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି ଲକ୍ଷ୍ୟପିଣ୍ଡ ଡଙ୍ଗରେ କରାଯିବ । ଏତବ୍ୟତୀତ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କରେ ଅଗ୍ରାଧୁକାର ଭିତ୍ତିରେ ଅଣ୍ଣ ବ୍ୟବସାୟ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବ, ଯାହା ଜଗ୍ରତ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ତଥା ଉପାଦନ କେନ୍ଦ୍ର ହିସାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ । ଏହା ସହରର ବନ୍ଧୁ ଅଞ୍ଚଳରେ ବାସ କରୁଥିବା ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ଅଣ୍ଣ ଉଦ୍ୟୋଗ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ।

(୧୨) ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମାରେଖା ତଳେ (ବିପିଏଲ) ଥିବା ପରିବାରର ବାଲିକାମାନେ ବାର୍ଷିକ ୮୪୦, ୦୦୦/- ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବେ । ସମାଜର ଅନ୍ୟ ବର୍ଗର ବାଲିକାମାନେ ସମତ୍ରୁଳ୍ୟ ପରିମାଣ ଅର୍ଥରାଶି, ସହନୀୟ ରଣ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଶିକ୍ଷା ପାଇ ପାରିବେ । ଏହାର ଆରମ୍ଭ ଅଗ୍ରାଧୁକାରଭିତ୍ତିକ ହୋଇ ଆଗକୁ ବ୍ୟାପକ ହେବ ।

(୯) ପ୍ରତ୍ୟେକ ଛାତ୍ରବାସ ପରିସରରେ ନିଶ୍ଚିତ ସୁରକ୍ଷା ଓ ନିରାପଦ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିବ । ଜିଲ୍ଲା ସଦର ମହକୁମାରେ ଆଗାମୀ ଦୁଇବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଯୁବ ଛାତ୍ରବାସ- ଛାତ୍ରବାସ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବ । ଏହି ଛାତ୍ରବାସ ପରିଚାଳନା ଦାୟିତ୍ୱ ମିଶନ୍‌ଟି କିମ୍ବା ଦେସରକାରୀ ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ଚିହ୍ନିତ ସ୍ଵୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ରହିବ ।

(୧୦) ଯଥାଯୋଗ୍ୟ ଆବାସିକ ସୁଯୋଗ ଆଇ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି, ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ବର୍ଗର ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଅନୁଶୀଳନ (କୋଟିଙ୍ଗ) ଓ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ କେନ୍ଦ୍ରମାନ ଆରମ୍ଭ ହେବ । ଏହି ଅନୁଶୀଳନ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଯୁବ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କୁ ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ ।

(୧୧) ଜାତୀୟ ବୃତ୍ତିଗତ ଶିକ୍ଷା ଯୋଗ୍ୟତା ଭାଞ୍ଚା (ଏନ୍.ଭି.ଲ୍.କ୍ୟ.୬୯) ଏବଂ ମହୁଳାର ନିଯୋଜନୀୟ ଦକ୍ଷତା (ଏମ୍.ଲ୍.୬୯) ସହ ତାଳ ରଖୁ ଅଧ୍ୟସ୍ତ୍ରୀକୃତ ଲାଙ୍ଘନିଯରିଂ ଏବଂ ପରିଚାଳନା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟମାନେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଷୟଭିତ୍ତିକ ସ୍ଵର୍ଗମିଆଦୀ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ପାଇଁ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ । ଏହା ଯୁବକ୍ୟୁବତୀଙ୍କ କୁଶଳତାକୁ ମାର୍ଜିତ କରିବ, ବଜାର ଚାହିଦାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖୁ ଉନ୍ନତମାନର ଦକ୍ଷତା ଏବଂ ପୂର୍ବଶିକ୍ଷାର ସ୍ଵୀକୃତି ଓ ପ୍ରମାଣ ସହ ସମତ୍ୱାଳ୍ୟ ହେବ ।

(୧୨) ସମାବ୍ୟ ମହିଳା ସ୍ଵୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ପାଇଁ ଶୁଙ୍ଗଳିତ ପଦକ୍ଷେପମାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ଏବଂ ପାରମ୍ପରିକ କ୍ରମବିକଶିତ ତଥା ବ୍ୟବସାୟରେ ପ୍ରବେଶ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସମଳ ଓ ଦକ୍ଷତା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । ମହିଳା ସ୍ଵୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀର ବିଭିନ୍ନ ପରିଚାଳନା ଭାଞ୍ଚାରେ କାମ କରିବା ପାଇଁ ପାଇଁ ପାଇଁ ରହିବ ।

୫.୩. ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟାବଳୀ

୫.୩.୧ ଜୀବନର ଏକ ସୁମ୍ଭୁତ ଅବସ୍ଥାର ପ୍ରତୀକ ହେଉଛି ଯୁବକ । ଏହି ପର୍ଯ୍ୟାୟର ବିଶେଷତ ହେଉଛି ଏହି ସମୟର ପରୀକ୍ଷଣ ଜୀବନବ୍ୟାପୀ ପ୍ରଭାବ ପକାଇପାରେ । ଯୁବବର୍ଗର ଯୌନ ଓ ପ୍ରଜନନ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସମ୍ପର୍କୀୟ ତଥ୍ୟ ଓ ଜ୍ଞାନ ସେମାନଙ୍କର ଯୌନତା, ସମ୍ପର୍କ, ବିବାହ, ଗର୍ଭଧାରଣ ସଂପର୍କତ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ, ଯାହାକି ଏକ ସୁମ୍ଭୁତ ଯୁବ ଉନ୍ନତନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ।

୫.୩.୨ ପୁଣ୍ଡିକର ଶିତି ଯୁବ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟର ଏକ ମୁଖ୍ୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟକ । ଗ୍ରାମୀଣ ଯୁବକ, ବିଶେଷକରି ଗ୍ରାମୀଣ ଯୁବତୀମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୁଣ୍ଡିକର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଷୟ । ସହରାଞ୍ଚଳରେ ବାସ କରୁଥିବା ଯୁବବର୍ଗଙ୍କ ଅଧିକ ଓଜନ ଓ ମେଦବୃଦ୍ଧ ମଧ୍ୟ ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ । ଯୁବତୀମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟାପକ ରକ୍ତହୀନତା ଭବିଷ୍ୟତରେ ଶିଶୁଧାରଣ ନିମନ୍ତେ ଏକ ନକାରାମ୍ଭକ ଲକ୍ଷଣ ।

୫.୩.୩ ଯୁବବର୍ଗର ଜୀବନଶୈଳୀ ଏବଂ ଦୈହିକ ନିଷ୍ପତ୍ତିକର ନିର୍ମିତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ଅଣସଂକ୍ରମିତ ରୋଗବୃଦ୍ଧି ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ଏକ ବୋଣ ସଦୃଶ । ଯୁବକମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସାମଗ୍ରୀର ଅପବ୍ୟବହାର, ତମାଖୁ ଓ ନିଶା ଦ୍ୱାର୍ୟ ସେବନ ଭୟର ବଳିଷ୍ଠ କାରଣ । ଏହାର ନିରାକରଣ ଆବଶ୍ୟକ ।

୫.୩.୪ ଲଲେକଟ୍ରୋନିକ୍ ଓ ଡିଜିଟାଲ ମାଧ୍ୟମଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ଜୀବନର ଦୈନିକ ବାସ୍ତବତା ଓ ଭ୍ରମପୂର୍ଣ୍ଣ ପୃଥିବୀ ମଧ୍ୟରେ ବିଛିନ୍ନତା ଏବଂ ଶୈଶବରୁ କୈଶୋରକୁ ଅପରିପକ୍ଷ ଗତିଶୀଳତା ତଥା ସାମାଜିକ ଓ ସମଗ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ରରେ ଯୋଗୁଁ ଆଜିର ଯୁବ ସମାଜ ମାନସିକ ଅବସାଦ ଅନୁଭବ କରୁଛି । ଜନସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ମାନସିକ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟକୁ ଅଗ୍ରାଧୁକାର ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ନୀତିର ଆଭିମୁଖ୍ୟ

୧) ‘ବାଳ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ଯୋଜନା’ ମାଧ୍ୟମରେ ଏକ କୈଶୋର ଅନୁକୂଳ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର ଏବଂ ଯଥାଯୋଗ୍ୟ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସୁବିଧା ଜରିଆରେ କିଶୋର ଓ ଯୁବସମାଜକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖୁ ଜାତୀୟ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ମିଶନ (ଏନ୍.ଏର୍.୬୯) କିଶୋର ଉଦ୍ୟମ ଆରମ୍ଭ କରିବ ।

ଓଡ଼ିଶା
୨୦୧୮

୧) ଜିଲ୍ଲା ସଦର ମହକୁମା ଚିକିତ୍ସାଳୟଗୁଡ଼ିକରେ ମାନସିକ ସ୍ଥାନ୍ୟ ଚିକିତ୍ସା ସୁଯୋଗର ଅଗ୍ରଗତି ବିଷ୍ଟାରିତ ହେବ । ମହିଳା ଓ ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ ଏବଂ ସ୍ଥାନ୍ୟ ଓ ପରିବାର କଲ୍ୟାଣ ବିଭାଗର ଏକଭୂତ ପରିକଳ୍ପନା ତଥା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ମାଧ୍ୟମରେ ବିଦ୍ୟାଳୟ ବାହାରେ ଥିବା କିଶୋରୀ ଏବଂ ଯୁବତୀମାନଙ୍କ ସ୍ଥାନ୍ୟ ତଥା ପୁଣି ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯିବ ।

୩) ବିଦ୍ୟାଳୟ ପରିସରରୁ ବହିଭୂତ କିଶୋରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବୟସଯୋଗ୍ୟ, ଲିଙ୍ଗ ସମେଦନଶୀଳ ଜୀବନ ଦକ୍ଷତାଭିଜିତ ଯୌନ ଓ ପ୍ରଜନନ ସ୍ଥାନ୍ୟ ଶିକ୍ଷା, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଙ୍ଗନଥାତି କେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ବାଲିକା ମଣ୍ଡଳଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଆୟୋଜିତ ହେବ । ଯୌନ ଓ ପ୍ରଜନନ ସ୍ଥାନ୍ୟଭିତ୍ତିକ ଜୀବନଦକ୍ଷତା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ଦ୍ୱାରା ସମସ୍ତ ବାଲିକା ମଣ୍ଡଳ ଅନ୍ତର୍ଗତ ହେବେ । ବାଲକମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ଅନୁରୂପ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରତଳନ କରାଯିବା ଲାଗି ପ୍ରତ୍ୟେକିତ୍ବା କରାଯିବ ।

୪) ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ବସ୍ତୁର ଦୂରୁପଯୋଗ, ନିଶା ଏବଂ ତମାଖୁ ବ୍ୟବହାର ଅଭ୍ୟାସର ଶିକ୍ଷାର ନ ହେବା ପାଇଁ ଏକ ସମ୍ମାନ ବାତାବରଣ ସୃଷ୍ଟି କରାଯିବ । ବିହିତ ଆଇନର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଓ ତମାଖୁର ଅପବ୍ୟବହାର ଉପରେ ନିଷେଧାଜ୍ଞ ଦ୍ୱାରା ତମାଖୁ ନିୟମନକୁ ଦୃଢ଼ କରାଯାଇ ପାରିବ । ନିଶାମୁକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଏବଂ ପୁନରାବର୍ତ୍ତନ ପ୍ରତିଶେଷକ ସାଧନ ମାଧ୍ୟମରେ ବସ୍ତୁ ଦୂରୁପଯୋଗରେ ପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ । ମଦ ଓ ବସ୍ତୁ ଦୂରୁପଯୋଗ, ମୁକ୍ତ ଆଦର୍ଶ ଗ୍ରାମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଯୁବକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସାମ୍ବହିକ କାର୍ଯ୍ୟ ନିମାନ୍ତେ ମନୋବଳକୁ ପୋଷଣ କରାଯିବ । ସମସ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ଭାଗୀଦାରୀରେ ପରିଚାଳିତ ଓ ଆବଶ୍ୟକତାଭିତ୍ତିକ ନିଶାମୁକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ ଅନ୍ତର୍ଭୂତ ହେବେ ।

୫) ଯୁବକମାନେ ଶାରୀରିକ ଓ ମାନସିକ ଶ୍ରରେ ସୁନ୍ଦର ରହିବା ନିମାନ୍ତେ ନିରାପଦା, ଉଭମ ବ୍ୟବହାର, ଉପଯୁକ୍ତ ଖାଦ୍ୟାଭ୍ୟାସ, ଶାରୀରିକ କ୍ରିୟା, ଯୋଗାଭ୍ୟାସ ଓ ଜୀବନ ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରୋତ୍ସହନ ଆବଶ୍ୟକ । ସହରର ବସ୍ତି ଅଞ୍ଚଳରେ ରହୁଥୁବା ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ସୁଚନା ଏବଂ ସେବା ଯୋଗାଇ ଦେବା ନିମାନ୍ତେ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯିବ । ସେମାନଙ୍କ ଆମ୍ବିଶ୍ୱାସ ବୃଦ୍ଧି ସାଙ୍ଗକୁ ଉନ୍ନତ ସ୍ଥାନ୍ୟ ଏବଂ ଆମ୍ବରକ୍ଷା ପାଇଁ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଦିଆଯିବ । ଯୁବକମାନଙ୍କ ସ୍ଥାନ୍ୟ ଓ ଉନ୍ନତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ୟାର ନିରାକରଣ ପାଇଁ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କରେ ପରାମର୍ଶ ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିବ ।

୬) ବିପଦସଙ୍କୁଳ ଯୌନ ବ୍ୟବହାରକୁ ପରିହାର କରିବା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରଦାନପୂର୍ବକ ସମଗ୍ରୋଷ୍ଟୀୟ ଚାପ, ଉପଯୁକ୍ତ ଏବଂ ସୁନ୍ଦର ଜୀବନଯାପନକୁ ପ୍ରୋତ୍ସହନ ଦେଇ ଗୋଷ୍ଠୀୟରୀୟ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ମାଧ୍ୟମରେ ସ୍କୁଲ ଛାତ୍ରଥାବା ଯୁବକ ଓ ପ୍ରବାସନରେ ଥିବା ଯୁବକ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ହେବ ।

୭) ବିଭିନ୍ନ ପରିକଳ୍ପନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀର ମଞ୍ଚଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ସ୍ଥାନ୍ୟପ୍ରଦ ଓ ପରିମଳ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ନିଯୋଜିତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସହନ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ ଏବଂ ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀକୁ ପରିବେଶ ଉନ୍ନତିକରଣ (ଆବର୍ଦ୍ଧ ଜଳ, ମଶା ବଂଶ ବୃଦ୍ଧି ଓ ନିର୍ମଳ ଜଳାଶୟଗୁଡ଼ିକର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ, ବାସୋପଯୋଗୀ ଖୋଲା ଛାନରେ ମଳତ୍ୟାଗ ଅଭ୍ୟାସରୁ ମୁକ୍ତ)କୁ ଉପାର୍ଥିତ, ସ୍ଵାକୃତି ଓ ପୁରସ୍କୃତ କରାଯିବ ।

୮) ଯେଉଁ ଯୁବକମାନେ ଅଧିକତର ଶିଳ୍ପାନ୍ତର ଓ ସହରୀ ଜୀବନଯାପନ କରିବେ ଓ କ୍ରମବର୍ଧିଷ୍ଟ ମୋଟର ଯାନ ଜନିତ ଯାତାଯତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବ୍ୟବହାର କରିବେ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସତ୍ତବ, ଅଗ୍ନି ଓ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ଶିକ୍ଷାର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦିଗ । ସତ୍ତବ ନିରାପଦା ପ୍ରଚାରରେ ଉତ୍ତରମେ ସହର ଓ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ଯୁବକମାନେ ସକ୍ରିୟ ଭାବେ ଜାହିର ହେବେ ।

୯.୪ କ୍ରୀଡ଼ା ଓ ଶାରୀରିକ ଶିକ୍ଷା

୯.୪.୧ ରାଜ୍ୟ ଯୁବକମାନଙ୍କ ଶାରୀରିକ ଓ ମାନସିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ନିମାନ୍ତେ କ୍ରୀଡ଼ା କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଉପରେ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱରୋପ କରୁଛି । ମୁଖ୍ୟତଃ ତୃଣମୂଳକଷ୍ଟରରେ ମୌଳିକ ଭିତ୍ତିଭୂରି ଅଭାବ, ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ରିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ପିତାମାତା ତଥା

ବୃଦ୍ଧତର ସମାଜର କ୍ରୀଡ଼ାରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ବିମୁଖତା ହେତୁ କ୍ରୀଡ଼ା ଓ ଶାରୀରିକ ଯୋଗ୍ୟତା ଏକ ଅଣବିକଣ୍ଠିତ କ୍ଷେତ୍ର ।

୯.୪.୨ କ୍ରୀଡ଼ା ଓ ସୁଲ୍ଲତା ଯୁବକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ହିତକାରକ । ଏହା କେବଳ ସୁଲ୍ଲ ଜୀବନଶୈଳୀର ଅଭିବୃଦ୍ଧି କରେ ନାହିଁ, ତାହା ସହିତ ଶୁଣ୍ଙ୍ଗଳା, ଦଳଗତ ମନୋବୁଦ୍ଧି, ସାଧୁତା, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସନ୍ମାନବୋଧ, ଯୁବକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସୁଲ୍ଲ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଓ ନେତୃତ୍ବ ବିକାଶ ମଧ୍ୟ କରିଥାଏ । କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୃଦ୍ଧିର ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା ଛଳେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସୁଲ୍ଲ ଅବସର ବିନୋଦନ ଏବଂ ସାମାଜିକ ଭାବର ଅଦାନପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଏହା ସୁଯୋଗ ଦେଇଥାଏ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଯୁବକମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତିକାରକ ଓ ଅସାମାଜିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ଲିପ୍ତ ହେବାରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ହୋଇଥାଏ । କ୍ରୀଡ଼ାରେ ସମ୍ମହ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ, ବିଦ୍ୟାଳୟରେ କ୍ରୀଡ଼ା, ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ କ୍ରୀଡ଼ା, ଏଥୁପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ପରିମାଣର ଉଚିତତ୍ଵ ଏବଂ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିଧାନର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି, ସେପରୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ସରକାର ସଂକଳ୍ପବନ୍ଧ ।

୯.୪.୩ ଗୁଡ଼ୁ, କବାଡ଼ି, ବେଳିବାଡ଼ି ରସିଟଣା, ନଢ଼ିଆ ପିଙ୍ଗା, ବୋହୁଗୋରୀ, ଚଟା, ଡାଳମାଙ୍କୁଡ଼ି, ଡାଗରପୁଆ, ଦୋଳି, ବାଗୁଡ଼ି, ଖୋ-ଖୋ, ପହଁର ଏବଂ ପୁଚି ଭଳି ପାରମ୍ପରିକ କ୍ରୀଡ଼ାମାନ ରହିଛି । ବନାଟୀ, ପାଇକ ଆଖଡ଼ା ଏବଂ ଧନୁର୍ବଦ୍ୟ ମଧ୍ୟ ସମଜାବରେ ଲୋକପ୍ରିୟ, ଅଧିକତ୍ତ୍ଵ ଏହି କ୍ରୀଡ଼ାଗୁଡ଼ିକ ଛାନୀୟ ସଂସ୍କରଣ ଅଂଶବିଶେଷ ଓ ସୁଲ୍ଲ ଖର୍ଚ୍ଚମୂଳକ ବ୍ୟାପାର । ଏହି କ୍ରୀଡ଼ାଗୁଡ଼ିକ ଗ୍ରାମୀୟ ଯୁବକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଲୋକପ୍ରିୟତା ହରାଇ ବସୁଛି ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପୁନରୁଜ୍ଜ୍ଵାଳା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ନୀତିର ଆଭିମୁଖ୍ୟ

୧) ଓଡ଼ିଶା କ୍ରୀଡ଼ା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇ ଏକ ବିଶ୍ଵତ ଓ ସାମର୍ଥ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ରୀଡ଼ା ବାତାବରଣ ମଧ୍ୟରେ ବଳିଷ୍ଠ କ୍ରୀଡ଼ା ସଂସ୍କରଣ ପ୍ରତିପାଳଣ କରାଯିବ । କ୍ରୀଡ଼ା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଯୁବ ପ୍ରତିଭାଙ୍କୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଯୋଗାଇ ଦେବାପାଇଁ ସମସ୍ତ ଉଦ୍ୟମକୁ ସମନ୍ଵିତ କରିବ ଏବଂ କ୍ରୀଡ଼ା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ହେବା ପାଇଁ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଯୋଗାଇବ, ପାରମ୍ପରିକ କ୍ରୀଡ଼ାର ସୁରକ୍ଷା ଓ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଏବଂ ବିଜିନ୍ ଉଦ୍ୟମ ଓ ପରିକଳ୍ପନାରୁ ଅନୁକୂଳ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବ ।

୨) ଖେଳ ପିରିୟଦ୍ର ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କ୍ରୀଡ଼ା ଏବଂ ଶାରୀରିକ ଶିକ୍ଷା ବିଦ୍ୟାଳୟ କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀର ଏକ ଅବିଲ୍ଲେଦ୍ୟ ଅଙ୍ଗ ହେବ । ବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଏକ ମଜବୁତ ଶାରୀରିକ ସୁଲ୍ଲତା ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଓ ଆକଳନ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଅୟମାରମ୍ଭ ହେବ । ଖାଲିଥିବା ଶାରୀରିକ ଶିକ୍ଷକ ପଦବୀ ଓ ସାମାଜିକ ଶାରୀରିକ ପ୍ରଶିକ୍ଷକ ପଦବୀ ପୂରଣ ପାଇଁ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ । ବିଦ୍ୟାଳୟରେ କ୍ରୀଡ଼ା ପ୍ରତିଯୋଗିତା ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ମଧ୍ୟ ଦୃଢ଼ କରାଯିବ ।

୩) ବର୍ତ୍ତମାନ ଥିବା ସରକାରୀ ବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକରେ ଶାରୀରିକ ଶିକ୍ଷାକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଯୋଜନା ରହିଛି । ବର୍ଷକ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ ୫୦ଟି ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ କ୍ରୀଡ଼ାଙ୍ଗନମାନ ନିର୍ମାଣ କରାଯିବ ।

୪) ଉଚ୍ଚତର ଲକ୍ଷ୍ୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚାଲୁଥିବା ପଞ୍ଚାୟତ ଯୁବକ୍ରୀଡ଼ା ଓ ଖେଳ ଅଭିଯାନ (ପିଓଇକେକେଏ)ର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ରାଜ୍ୟ ଯୋଜନା ଅଧୀନରେ ଅତିରିକ୍ତ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । ଏବଂ ଆଦିବାସୀ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ଉପ-ଯୋଜନା ଅଞ୍ଚଳ ଉପରେ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଦୃଷ୍ଟିରେ ତାହା ଦ୍ୱାରାନ୍ତିକ କରାଯିବ । ପଞ୍ଚାୟତ ଯୁବକ୍ରୀଡ଼ା ଓ ଖେଳ ଅଭିଯାନ କଷ୍ଟିତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତଗୁଡ଼ିକୁ ପରିସରଭୂତ ହେବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରହିଛି ।

କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଏକାମୂଳବ ଅନୁଭବ କରିବା ପାଇଁ କ୍ରୀଡ଼ାଶ୍ରୀ କିମ୍ବା ଅବୈତନିକ କ୍ରୀଡ଼ା ସେଲ୍ଲାସେବୀମାନଙ୍କୁ କ୍ରୀଡ଼ା ଉପକରଣ ଥିଲି (କିରସ) ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । ଏକ ଦୃଢ଼ କ୍ରୀଡ଼ା ସଂସ୍କୃତିର ପ୍ରସାର ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଯଥାସମ୍ବବ ଜାତୀୟଷ୍ଠର ପ୍ରତିଯୋଗିତା କରିବା ପାଇଁ ଅଙ୍ଗୀକାରବଦ୍ଧ ।

୩) ଭିନ୍ନକ୍ଷମ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଖରେ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ କ୍ରୀଡ଼ା ସୁଯୋଗ ପହଞ୍ଚାଇବା ପାଇଁ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ । ବିଶେଷଭାବେ ପ୍ରଶିକ୍ଷକ, ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଉପକରଣ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସହାୟତା ମାଧ୍ୟମରେ ଭିନ୍ନକ୍ଷମ ଯୁବକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କ୍ରୀଡ଼ାର ପ୍ରସାର ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ । ଭିନ୍ନକ୍ଷମମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସଂଗଠନ କରିବା ବ୍ୟତୀତ ଭିନ୍ନକ୍ଷମ କ୍ରୀଡ଼ାବିଭାଗଙ୍କୁ ଅନ୍ୟ କ୍ରୀଡ଼ାବିଭାଗ ସମତ୍ରୁଲ୍ୟ ନଗଦ ଅର୍ଥ ପୁରସ୍କାର ଓ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦିଆଯାଇ କ୍ରୀଡ଼ାର ସାମ୍ପ୍ରଦୟକାରୀଙ୍କ କରାଯିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ ହେବ ।

୪) ରାଜ୍ୟ କ୍ରୀଡ଼ା ପ୍ରାଙ୍ଗଣ ସଂଘ ଜରିଆରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସହର ଅଞ୍ଚଳର କ୍ରୀଡ଼ା ପ୍ରାଙ୍ଗଣ ବିକାଶ ପ୍ରକିମ୍ବାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଯୋଗାଇଦେବେ ।

୫) ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଷୟଭିତ୍ତିକ ଅତ୍ୟାଧୁନିକ କ୍ରୀଡ଼ା ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନମାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇ ଉଚିତମାନର କ୍ରୀଡ଼ା ଭିତ୍ତିଭୂମିର ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ନିମନ୍ତେ ଫଳପ୍ରଦ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ । ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଭାବେ ଭୁବନେଶ୍ୱରଠାରେ ଏକ ହକି କ୍ରୀଡ଼ା ପ୍ରାଙ୍ଗଣ, ବ୍ରହ୍ମପୁରଠାରେ ଭାରୋତୋଳନ, ସମ୍ବଲପୁରଠାରେ ଜଳକ୍ରୀଡ଼ା ଏକାଡେମୀ ଏବଂ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ଠାରେ ଧନ୍ଦୁବିଦ୍ୟା ଏକାଡେମୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯିବ । ରାଜ୍ୟବ୍ୟାପୀ କ୍ରୀଡ଼ାନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ସରକାରୀ-ବେସରକାରୀ ଭାଗୀଦାରୀ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଉପସ୍ଥିତ କରାଯିବ ।

୬) ଛାତ୍ରଗ୍ରହଣ ସାମର୍ଥ୍ୟକୁ ଦ୍ଵିଗୁଣିତ କରି ଏବଂ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଓ ଅନୁଶୀଳନ ସୁଯୋଗର ଉନ୍ନତି ଘଟାଇ କ୍ରୀଡ଼ା ଛାତ୍ରାବାସ ପରିଯୋଜନାକୁ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯିବ ।

୭) କ୍ରୀଡ଼ା ସଂରକ୍ଷଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସଞ୍ଚାଳନ କାର୍ଯ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ କ୍ରୀଡ଼ା ଓ ଯୁବସେବା ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ପ୍ରକୋଷ୍ଟ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେବ । ସେହିପରି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କେତେକ ବିଷୟରେ ଓଡ଼ିଶା ପୁଲିସ୍ କ୍ରୀଡ଼ା ଦଳ ସ୍ଵର୍ଗ ପାଇଁ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ।

୮) ଯୁବତୀମାନଙ୍କୁ କ୍ରୀଡ଼ାରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ଉପସ୍ଥିତ କରିବା, ସମର୍ଥନ ଦେବା ଓ ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ ନିମନ୍ତେ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଏକ ମହିଳା କ୍ରୀଡ଼ା ଏକାଡେମୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯିବ ।

୯) ପାରମ୍ପରିକ କ୍ରୀଡ଼ା ପାଇଁ ଏକ ଜିଲ୍ଲାସ୍କରୀୟ ଓ ରାଜ୍ୟସ୍କରୀୟ କ୍ରୀଡ଼ା-ମିଳନୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ ହେବ । ଶାନୀୟ ସଂସ୍କୃତି ଏବଂ ପାରମ୍ପରିକ କ୍ରୀଡ଼ାର ଉନ୍ନତି ସାଧନ ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଭାଗ ସହ ଏହାକୁ ସଂୟୁକ୍ତ କରାଯିବ । ଏତଦ୍ବ୍ୟତୀତ ରାଜ୍ୟରେ ବୁଝସାହସିକ କ୍ରୀଡ଼ା ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦିଆଯିବ ।

୯.୪ ସକ୍ରିୟ ନାଗରିକତା ଓ ଗୋଷ୍ଠୀ ନିଯୋଜନ

୯.୪.୧ ଯୁବକମାନଙ୍କୁ କର୍ମଠ ନାଗରିକ, ଅଧିକାରବାହକ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । ସେମାନଙ୍କର ପରିବାର, ଗୋଷ୍ଠୀ ଓ ସର୍ବୋପରି ସମାଜପ୍ରତି କୃତଜ୍ଞତା ଓ ଦାୟିତ୍ୱବୋଧତା ରହିଛି । ସକ୍ରିୟ ନାଗରିକତାର ଉପାଦନଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ହିତ ସାଧନ ନିମିତ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ନାଗରିକ ପ୍ରକିମ୍ବା, ଗୋଷ୍ଠୀସେବା, ସେଲ୍ଲାସେବୀପଣ, ଅନୁଧାନମୂଳକ ନିଯୋଜନ, ନେତୃତ୍ୱ, ସାଧାରଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦାୟିତ୍ୱବୋଧ ଜତ୍ୟାଦି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

୯.୪.୨ ଗୋଷ୍ଠୀ ଉନ୍ନତନ ଏବଂ ନାଗରିକ ବିଷୟବସ୍ତୁରେ ସକ୍ରିୟ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ ନିମନ୍ତେ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧ ଏବଂ ଶାନୀୟ ଷ୍ଟରର ଉନ୍ନତି ନିମନ୍ତେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଗ୍ରହଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ନିଯୋଜିତ କରିବା ନିମନ୍ତେ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ

ସୁମ୍ମ ଗଣତନ୍ତ୍ର ପାଇଁ ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ରାଜ୍ୟର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଓ ପ୍ରଗତିରେ ଯୁବ ସମାଜ ପ୍ରଗତିଶୀଳ ଚିନ୍ତନ ଓ ଶକ୍ତି ପ୍ରୟୋଗ କରିପାରିବେ ।

୯.୪.୩ ଗୋଷ୍ଠୀ ସଶକ୍ତିକରଣ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତି ସୁଯୋଗର ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ ଯୁବକମାନେ ସକ୍ରିୟ ଅଂଶୀଦାର ହେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ନିଷ୍ଠିୟ ସେବା ଗ୍ରୁହିତାରେ ପରିଣତ ହେଉଛନ୍ତି । ସାଧାରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ପାରିଷ୍ଠରିକ ଉତ୍ତରଦୟିତ୍ୱ ସହ ଯୁବସମାଜକୁ ଫଳପ୍ରଦ ଭାବେ ବିକାଶର ଧାରା ଓ ସଂଗ୍ରହରେ ନିଯୋଜିତ କରାଯିବା ବାଞ୍ଛନିୟ ।

୯.୪.୪ ପ୍ରାଣବନ୍ତ ପ୍ରଗତିଶୀଳ ସମାଜ ନିମନ୍ତେ ଜନଜାତି (ଆଦିବାସୀ) ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀର ଶକ୍ତି ଓ ସାମର୍ଥ୍ୟର ବିନିଯୋଗ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଯୁବସମାଜ ସମାଜର ଶାସନ ପଢ଼ନ୍ତି ତଥା ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ କ୍ରମବର୍ଷିଷ୍ଟ ପାର୍ଥକ୍ୟ ନିରାଶା ଓ ସମ୍ପର୍କକହୀନତା ଆଡ଼କୁ ଗତି କରୁଛି । ଏହା ଗ୍ରାମାଶ୍ଵଳରେ ଅତି ଉକ୍ତ ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି, ଯାହାର ଜଗାରୀ ନିରାକରଣ ଆବଶ୍ୟକ ।

ନୂତନ ନୀତିର ଆଭିମୁଖ୍ୟ:

୧) ଯୁବ ନେତୃତ୍ବ ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଅଭ୍ୟଦୟ ଓ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପାଇଁ ଏକ “ରାଜ୍ୟ ଯୁବ ବିକାଶ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ” ଆରମ୍ଭ କରାଯିବ । ଏକ ଶହ ହଜାର ଯୁବକ୍ୟୁବତୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନେତୃତ୍ବ ଏବଂ ଉନ୍ନୟନ ଉପରେ ସାମର୍ଥ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆଗାମୀ ତିନିବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଆୟୋଜନ କରାଯାଇ ଏଥୁରେ ସମସ୍ତ ୧୮,୦୦୦ ଜନଜାତି (ଆଦିବାସୀ) ଉପଯୋଜନା ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁଲ କରାଯିବ । ପ୍ରଶିକ୍ଷିତ ଯୁବକମାନେ ସରକାରୀ ଯୋଜନା ବିଷୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବଗତ ହେବେ ଏବଂ ଗ୍ରାମଶ୍ଵଳରେ “ଶାଳିପାଦ ଉନ୍ନୟନ ପରିଚାଳକ” ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ । ଆମ୍ବିଯୋଜନରେ ସହାୟତା ପାଇଁ ଜୀବିକା ଅର୍ଜନ ନିମନ୍ତେ ସେମାନଙ୍କୁ ବୃତ୍ତିଗତ ଶିକ୍ଷା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ ।

୨) ସଦ୍ୟ ଗଠିତ ‘ବିକ୍ରୁ ଯୁବ ସଶକ୍ତିକରଣ ଯୋଜନା’ର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି ଯୁବଶକ୍ତିର ସାମର୍ଥ୍ୟକୁ ଏକ ନିଶ୍ଚୟାମନକ ଦିଗରେ ପରିଚାଳିତ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ଗୋଷ୍ଠୀ ଉନ୍ନୟନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ସାମିଲ କରିବା । ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଅବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଆଗାମୀ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ସମସ୍ତ ଗ୍ରାମର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତିକୁ କ୍ରମାନ୍ଵୟରେ ଡ୍ରାମ୍ବିତ କରାଯିବ । ଏହି ଯୋଜନା ୪୦୦୦ ଶିକ୍ଷାନବିଶ୍ୱାସହାୟତା ଯୋଗାଇ ଉନ୍ନୟନମୂଳକ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ନିଯୋଜିତ ହେବାପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ସୁଯୋଗ ଦେବ ।

୩) ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କରେ ଗୋଷ୍ଠୀ ସେବା ପାଇଁ ଶିକ୍ଷା ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରାଯିବ, ଫଳରେ ଜାତ୍ରମାନେ ଗୋଷ୍ଠୀ ସେବା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଜରିଆରେ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଲଜ୍ଜା କରିବେ । ଗୋଷ୍ଠୀ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରକଳ୍ପର ସହାୟତା ପାଇଁ ଏକ ଛାଯାୟୀ ପାଷି ସୃଷ୍ଟି ହେବ ।

୪) ସରକାରଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସହ ଗୋଷ୍ଠୀର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଉଦ୍ୟମର ଯୋଗାଯୋଗରେ ଯୁବ କ୍ଲବ୍ କିମ୍ବା ଦଳ ନମ୍ବନା ଗ୍ରାମ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଗୋଦିତ ହେବେ । ଏହି ପରିବର୍ତ୍ତନ ପ୍ରଦର୍ଶନ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲାରେ ଅତି କମରେ ଗୋଟିଏ କ୍ଲବ୍ କ୍ଲବ୍ ନମ୍ବନା / ଆଦର୍ଶ ଭାବରେ ପୁରସ୍କାର ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । ଏହାକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖୁ ଅନ୍ୟ କ୍ଲବ୍ ମାନେ ସଫଳତାର ଉକ୍ତର୍ଷ ପାଇଁ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହେବେ ।

୫) ଆଗାମୀ ତିନିବର୍ଷରେ ଜାତୀୟ ସେବା ଯୋଜନା (ଏନ୍.୬୩.୬୩) ରେ ନାମ ତାଲିକାଭୁଲ୍ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଦିଗୁଣିତ କରାଯିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ ହେବ । ଏହି ଯୋଜନାର ସମକଳନିତ ଅଭାବ ହଟାଇବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ବିଜେତ୍ର ସାହାଯ୍ୟ ନିଆଯିବ ।

୩) ଯୁବ ବିନିମୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରାଯିବ ଏବଂ ପ୍ରଚଳିତ ଯୁବ ପୁରସ୍କାର ପରିକଳ୍ପନାକୁ ଅଧିକ ସଶ୍ରମ କରାଯିବ । ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯୁବକମାନଙ୍କର ଉତ୍ସର୍ଗକୁ ଉପସ୍ଥିତ କରାଯିବ । ଯୁବ ବିନିମୟ ଓ ଉତ୍ସର୍ଗକରଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇ ଅଧିକ ଉତ୍ସମାନା, ସାମାଜିକ ବୀଜ୍ୟବନ୍ଦତା, ରାଜ୍ୟର ଆନ୍ଦୋଳନ ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ ପରମାଣୁ ଜିଞ୍ଚାବାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରାଯିବ ।

୮) କଳା, ସଂସ୍କୃତି ତଥା ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଦେଶୀୟ ମେଧା ଶକ୍ତିକୁ ଉପସ୍ଥିତ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ଓ ଜିଲ୍ଲାପ୍ରଭୁତ୍ୱ ଯୁବ ଉପର୍ଦେଶୀୟ ଆୟୋଜିତ ହେବ ।

୯.୭ ପରିବେଶ, ପୋଷଣୀୟ ଉପଯୋଗ ଏବଂ ସଂରକ୍ଷଣ

୯.୭.୧ ବର୍ତ୍ତମାନ ଓ ଆଗାମୀ ଦଶଶିଲ୍ପରେ ସୁଦୂରପ୍ରସାରୀ ଓ ଜଟିଳ ଆହ୍ଵାନ ଉପ୍ରେକ୍ଷକାରୀ ତଥା ଧାନ ଆକର୍ଷଣ ପ୍ରସଙ୍ଗ ହେଉଛି ପରିବେଶ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଓ ଭବିଷ୍ୟତ ବଂଶଧରମାନଙ୍କ ମଙ୍ଗଳ ନିମନ୍ତେ ଏକ ପୋଷଣୀୟ ଏବଂ ପରିବେଶ ସ୍ଵାଭାବିକ ବାତାବରଣର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଏହି ନୀତି ସ୍ଵୀକୃତି ଦିଏ ।

୯.୭.୨ ଯୁବସମାଜ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିବେଶାମ୍ବଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଓ ଦାଖିତ୍ୱବୋଧକୁ ସକ୍ରିୟ ଭାବେ ସାମ୍ନା କରିବେ । ପରିବେଶଗତ ସମସ୍ୟାର ଫଳପ୍ରଦ ସମାଧାନ ପାଇଁ ନୂତନ କାର୍ଯ୍ୟରୂପର ବିକାଶ ନିମନ୍ତେ ଯୁବଶକ୍ତିର ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଦେଶୀୟ ଉପରତା ଅଛି । ସେମାନଙ୍କ ଶକ୍ତିକୁ ଚଳମାନ କରିବାର ସାମର୍ଥ୍ୟ ଓ ଏକତା ସହିତ ବୌଦ୍ଧିକ ଅବଦାନର ମିଶ୍ରଣରେ ସେମାନେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଦେଶୀୟ ଅଭ୍ୟୁଦୟ ଘଟାଇବା ବିଷୟ ବିଚାରଯୋଗ୍ୟ ।

୯.୭.୩ ଓଡ଼ିଶାର ଜୈବବିଧତା ଓ ପ୍ରାକୃତିକ ଜଙ୍ଗଳ ସମ୍ପଦର ଏକ ବିଶ୍ଵତ ପରିବେଶ ରହିଛି । ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦ ବ୍ୟବହାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ଓ ଅନ୍ୟ ଜଙ୍ଗଳବାସୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପାରଶ୍ଵରିକ ସମ୍ପର୍କ ଜତିହାସିନ୍ଧି । ସମୟକୁମେ ଜଟିଳ ଜୈବିକ ଚାପ, ଦ୍ଵୀପ ଅର୍ଥନୈତିକ ପ୍ରଗତି ଏବଂ ଉନ୍ନୟନ ଆବଶ୍ୟକତାର ପରିଣାମ ହେଲା ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦର ଅଣପୋଷଣୀୟ ଦୂରୁପ୍ରସାରଣ । ତେଣୁ ଆଗାମୀ ପିଢ଼ିଙ୍କର ହିତ ସାଧନ, ମଙ୍ଗଳ ଓ ପୋଷଣୀୟ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଯୁବକମାନଙ୍କ ନିଯୋଜନ ହେଉଛି ଆହ୍ଵାନ ।

୯.୭.୪ ଯୁବକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପରିବେଶଗତ ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଓ ଜୀବନର ଆଧାର ସୃଷ୍ଟି, ଭବିଷ୍ୟତ ପିଢ଼ିଙ୍କୁ ପରିବେଶ ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକୁ ଦକ୍ଷତାର ସହ ପରିଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ ସମର୍ଥ ହେବ । ଆନ୍ତରିକ ସହସ୍ରାଗାନ ଦ୍ୱାରା ଆଞ୍ଚଳିକ ପ୍ରତିକାରରେ ପ୍ରାକୃତିକ ସଂପଦର ପୋଷଣୀୟ ପରିଚାଳନା ଓ ବ୍ୟବହାରରେ ଗୋଷ୍ଠୀଗତ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ଯୁବ ପରିଷଦର ସାମର୍ଥ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ନିମନ୍ତେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସହାୟତା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ ।

ନୀତିର ଆଭିମୁଖ୍ୟ

୧) ପ୍ଲାନୀୟ ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହର ସୁଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ ପରିବେଶଭିତ୍ତିକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସାମର୍ଥ୍ୟକୁ ବ୍ୟାପକ କରାଯିବ । ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟଭାବେ ଜନଜାତିବର୍ଗର ଯୁବକଯୁବତୀମାନେ ପରିବେଶଭିତ୍ତିକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୀବିକା ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯିବ ।

୨) ସବୁଜ ପ୍ରୟୁକ୍ଷି ସହ ସଂୟୁକ୍ତ ଅଣ୍ଣ, ଷ୍ଟର୍ଟ ଏବଂ ମଧ୍ୟମ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ପୁଣି ନିବେଶ ପାଇଁ ଉପସ୍ଥିତ କରାଯିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପରିବେଶର ପୋଷଣୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଯଥା- ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ପୁନଃ ବ୍ୟବହାର ଉପଯୋଗୀ ସ୍ଵୀକୃତ ଜୈବ କୃଷି କାର୍ଯ୍ୟ, ନବୀକରଣୀୟ ଶକ୍ତି ବ୍ୟବସାୟ ଏବଂ ସବୁଜ ପରିବହନକୁ ଉପସ୍ଥିତ କରାଯିବ । ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାବରେ ନିଯୋଜିତ କରି ଏକ ସବୁଜ ଓ ପରିଷାର ଓଡ଼ିଶା ଅଭିଯାନ ଆରମ୍ଭ ହେବ ।

୩) ପ୍ରଦୂଷଣ ପ୍ରତିକାରରେ ବିଶ୍ଵାସ ଦେବା ପାଇଁ ଉପସ୍ଥିତ କରାଯିବ ।

୪) ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସହିତ ସମନ୍ୟରକ୍ଷାପୂର୍ବକ ସେଲ୍ଲାସେବା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଓ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପ୍ରଶମନ ପରିଚାଳନାରେ ସହଯୋଗ ଓ ସମର୍ଥନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ ପ୍ରଶିକ୍ଷିତ କରାଯିବ ।

୯.୭ ଔତ୍ତିହ୍ୟ, ସଂସ୍କୃତି ଓ ବିବିଧତା

୯.୭.୧ ଶତାବୀ ବ୍ୟାପି ଆଦିବାସୀ ଓ ଅଣ-ଆଦିବାସୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସାଂସ୍କୃତିକ ବିନିମୟ, ବାଣିଜ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଓ ଗତିଶୀଳତା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସଂସ୍କୃତି ସହ ସମ୍ପର୍କ ଓଡ଼ିଶାର ସଂସ୍କୃତି ଓ ପରମ୍ପରାକୁ ରୂପାଳ୍ପିତ କରିଛି । ଲୋକ, ଆଦିବାସୀ ଏବଂ ଶାସ୍ତ୍ରୀୟ ବିବିଧତାର ଦିଶ୍ରମ ତଥା ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ଔତ୍ତିହ୍ୟ ଓ ଦୈନିକ ଜୀବନକୁ ପୁଷ୍ଟ କରି ସୃଜନଶୀଳତା, ଓଡ଼ିଆ ଜୀବନଶୀଳତାର ବିକାଶ ପାଇଁ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଯୋଗାଇଛି । ଆଧୁନିକ ଏବଂ ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ପୃଥବୀରେ ଉପଲବ୍ଧ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆବଶ୍ୟକ କରିବାକୁ ଲାଗୁ ଯୁବସମାଜ ସେମାନଙ୍କର ସଂସ୍କୃତି ସହ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଅମୂଲ୍ୟ ଔତ୍ତିହ୍ୟ ବିଷୟରେ ସତେନ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

୯.୭.୨ ଯୁବ ସମାଜ ଓଡ଼ିଶାର ସମୃଦ୍ଧି, ଔତ୍ତିହ୍ୟ, ଜ୍ଞାନ ଏବଂ ସଂସ୍କୃତି ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନ ଓ ସତେନ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ । ନିଜ ସଂସ୍କୃତି ପ୍ରତି ଗଭାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯୁବସମାଜ କ୍ଷଣିକାଯୀ ଭାବଧାରାର ଅଗଭାର ଅନୁକରଣ ପ୍ରବଣତାର ଶିକାର ହେବେ । ରାଜ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳର ବିବିଧତାପୂର୍ଣ୍ଣ ସଂସ୍କୃତି ଓ ଔତ୍ତିହ୍ୟକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଯୁବସମାଜର ଅଭିଜ୍ଞତା ଓ ଅନାବୃତିକରଣ ପାଇଁ ଅଭିନବ ପଞ୍ଚାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ।

୯.୭.୩ ତୋକ୍ରା, କଂସା, ପିଉଳ କାର୍ଯ୍ୟ, ପଥର ଖୋଦେଇ, କାଠ ଖୋଦେଇ, ତାରକାସୀ କାମ, ବାଲୁକାକଳା, ପଇଚିତ୍ର, ହସ୍ତତତ୍ତ୍ଵ ନଷ୍ଟା ଏବଂ ଆଦିବାସୀ କଳାକୃତି ଭଲି ପାରମ୍ପରିକ କଳା ଓ ହସ୍ତଶିଳ୍ପ ନିମନ୍ତେ ଯୁବକମାନେଙ୍କ ପ୍ରତିଭା ରହିଛି । ସେମାନଙ୍କର ଜୀବନଧାରଣ ଏବଂ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଏହି କଳାଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତିପାଳନ, ସମର୍ଥନ ଓ ଆର୍ଥିକ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ ଆବଶ୍ୟକ ।

୯.୭.୪ ଯୁବକମାନଙ୍କର ଆବେଗର ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଏବଂ ରାଜ୍ୟର ସମୃଦ୍ଧ ସାଂସ୍କୃତିକ ଔତ୍ତିହ୍ୟର ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଉତ୍ସର୍ଜିତୀମାନଙ୍କର ପ୍ରତିଭାର ପ୍ରଦର୍ଶନ, ସେସବୁକୁ ସମର୍ଥନ ଓ ସଂଯୋଗୀକରଣ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରାୟୋଜନ ଆବଶ୍ୟକ ।

ନୂତନ ନୀତିର ଆଭିମୁଖ୍ୟ:

୧) ଛାନୀୟ ଲୋକ ସଂସ୍କୃତି ଏବଂ ସମ୍ବନ୍ଧ ଅର୍ଥନୀତି ସହ ଏହାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିରକ୍ଷଣ ନିମନ୍ତେ ଗଂଜାମ ଜିଲ୍ଲାରୁ ଉପଲବ୍ଧ ଅନୁଭୂତି ଆଧାରରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲାରେ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ଜିଲ୍ଲା କଳା ଓ ସଂସ୍କୃତି ସଂଘ ସମବାୟ ଆଦର୍ଶ ଅନୁଯାୟୀ ବୁଲକ୍ଷମରୀୟ ସହବନ୍ଦନରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯିବ । ଛାନୀୟ ଲୋକକଳାଶିଳ୍ପୀ ଓ ପ୍ରଦର୍ଶନକାରୀମାନଙ୍କୁ ଏକତ୍ର କରି ଉନ୍ନତନ କ୍ଷେତ୍ରର ସମସ୍ତ ସାମାଜିକ ଯୋଗାଯୋଗ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଜିଲ୍ଲା ଓ ବୁଲକ୍ଷମରୀୟ କଳା ଓ ସଂସ୍କୃତି ସଂଘଗୁଡ଼ିକର ମିଳିତ ସହଯୋଗକ୍ରମେ ଆୟୋଜିତ ହେବ । କଳା ଓ ସଂସ୍କୃତି ସଂଘଗୁଡ଼ିକର ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି ନିମନ୍ତେ ପ୍ରତି ଜିଲ୍ଲା ପାଇଁ ଏକ ଛାନୀୟ ପାର୍ଶ୍ଵ ଗଠନକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯିବ ।

୨) “ପ୍ରତିଭା ଅନ୍ତର୍ଭାବ” ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଆୟୋଜନ କରି ସଂସ୍କୃତି ବିଭାଗ ନୃତ୍ୟ, ସଂଗୀତ ଏବଂ ଚିତ୍ରାଙ୍କନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉଦ୍ୟମାନଙ୍କ ସନ୍ଧାନ କରିବେ ଓ ସ୍ଥାନକୁ ଦେବେ । ଏହି ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ପରିସର, ନାଟକ ଓ ଅନ୍ୟ କଳାକୃତି କ୍ଷେତ୍ରକୁ ବିପ୍ଳାରିତ ହେବ । ଏହି ପ୍ରତିଭାଧାରୀମାନଙ୍କ ବୃଦ୍ଧି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ମାଧ୍ୟମରେ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରତିଭାମାନଙ୍କୁ ସାହିତ୍ୟକାରୀମାନଙ୍କୁ ବିପ୍ଳାରିତ କରାଯିବ ।

୩) ‘ଇନ୍ଦ୍ରାଜି’ (ଭାରତୀୟ ଜାତୀୟ କଳା ସାଂସ୍କୃତିକ ଔତ୍ତିହ୍ୟ ନ୍ୟାସ) ଭଲି ଖ୍ୟାତିସମ୍ପନ୍ନ ଅନୁଷ୍ଠାନର ସମନ୍ୟରେ ଗ୍ରାମପଞ୍ଚାୟତ ଓ ଯୁବ ସଂଗଠନମାନଙ୍କୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ, ଶିକ୍ଷା ଓ ତାଳିମ ଦ୍ୱାରା ଯୋଗାଯୋଗ ଆବଶ୍ୟକ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦକ୍ଷତା ତଥା ସତେନ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

୪) ଜାତୀୟ ଓ ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସ୍ଵରରେ ଯୁବକଳାକାରମାନଙ୍କ ପ୍ରତିଭାର ପ୍ରଦର୍ଶନ ସୁଯୋଗ ନିମନ୍ତେ ରାଜ୍ୟ ସଂସ୍ଥାତି ବିଭାଗ ବିନିମୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ସହାୟତା କରିବେ । କର୍ପୋରେସ୍ କ୍ଷେତ୍ର ଓ ବିଭିନ୍ନ କଳାକୁ ସହାୟତା ଦେଉଥୁବା ଅନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କ ଭାଗୀଦାରୀରେ ଏହା ସାଧୃତ ହେବ ।

୫) ଓଡ଼ିଆ ଚଳକିତ୍ର ଶିଳ୍ପକୁ ରାଜ୍ୟର କଳା, ସଂସ୍କୃତି ଏବଂ ଐତିହ୍ୟର ପ୍ରସାର ନିମନ୍ତେ ଉତ୍ସାହିତ କରାଯିବ ଓ ତାହା ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ଗୌରବ ଓ ଏକାମ୍ବ ଭାବକୁ ସମ୍ପ୍ରସାରିତ କରିବ ।

୯.୮ ଲିଙ୍ଗଗତ ନ୍ୟାୟ ଓ ସାମ୍ୟଭାବ

୯.୮.୧ ରାଜ୍ୟର ଉନ୍ନୟନ ନିମନ୍ତେ ଯୁବତୀମାନଙ୍କର ଅଗ୍ରଗତି ଏକ ଉପାଦାନ ବୋଲି ଏହି ନାତି ସ୍ବୀକାର କରେ । ଲିଙ୍ଗଗତ ସାମ୍ୟତା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ନିଷ୍ଠାଭିମୂଳକ ମଞ୍ଚରେ ମହିଳାମାନଙ୍କର ଅଂଶଗ୍ରହଣ ଓ ସେମାନଙ୍କ ମତର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଦରକାର । ପ୍ରତଳିତ ଲିଙ୍ଗ ସଂପର୍କିତ ବିଧର ପରିବର୍ତ୍ତନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉତ୍ସ ବାଳକ ଓ ବାଳିକାମାନଙ୍କର ନବ ଯୁବାବସ୍ଥାରେ ନିଯୋଜନ ଓ ପ୍ରତିରୋଧର ଭୂମିକା ସୀମିତ ଥିଲା ।

୯.୮.୨ ଲିଙ୍ଗ ବିଭେଦତା ମହିଳାମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସବୁଠାରୁ ବେଶି ଓ ଗୁରୁତର ଭୟର କାରଣ । ଏଭଳି ଲିଙ୍ଗଗତ ବିଦ୍ୱୟ ହେତୁ ପୁତ୍ର ସତାନ ପାଇଁ ପସନ୍ଦ ହେତୁ ରାଜ୍ୟର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କେତେକ ଜିଲ୍ଲାରେ ଶିଶୁ ଲିଙ୍ଗ ଅନୁପାତ ଉଦ୍ବେଗଜନକ ଭାବରେ ହ୍ରାସ ପାଉଛି ।

୯.୮.୩ ଅଣସଂଗଠିତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିରାପଦା ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ ବିଷୟ, କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅସୁରକ୍ଷିତତା, କର୍ମଷଳୀରେ ଉପ୍ରାଢନ, ଶିଶୁ ଯନ୍ତ୍ର ସୁବିଧାର ଅଭାବ, ମଞ୍ଜୁରିରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଇତ୍ୟାଦି ଦୃଷ୍ଟି ଆର୍କଷଣ କରେ । ନିରାପଦ ଗମନାଗମନ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅଭାବ, ସାଧାରଣ ଯ୍ୟାନରେ ନିରାପଦ, ପରିଷାର ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଶୌଚାଳ୍ୟର ସମସ୍ୟା, ଅଶ୍ୱୀଳ ଆଚରଣ ଏବଂ ଅପରାଧ ଆଦି ମହିଳାମାନଙ୍କର ଦୈନିକିନ ଜୀବନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରମୁଖ ଆହ୍ଵାନ ।

୯.୮.୪ ଦେଶରେ ନାରୀମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଘରୁଥୁବା ଅପରାଧର ୪ ପ୍ରତିଶତ ଓଡ଼ିଶାରେ ହିଁ ହେଉଥୁବା ପ୍ରକାଶ । ଯୌତୁକ ମୃତ୍ୟୁ, ଘରୋଇ ହିଁସା, ଦେହ ବ୍ୟବସାୟ, ଧର୍ଷଣ ଏବଂ ଯୌନ ଉପ୍ରାଢନ ଆଦି ଉଦ୍ବେଗଜନକ ବିଷୟମାନଙ୍କର ପ୍ରତିକାର ଆବଶ୍ୟକ । ଏଥୁରେ ପାଢ଼ିତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିହିତ ସେବାର ସ୍ଵର୍ଗତା ଏବଂ ମହିଳାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସଚେତନତାର ଅଭାବହେତୁ ସେମାନଙ୍କ ଦାବି ଏବଂ ତା’ର ପ୍ରତିକାର ନେଇ ପରିଷିତିକୁ ଜଟିଳତର କରୁଛି ।

୯.୮.୫ ଯଦିଓ ରାଜ୍ୟ ଯ୍ୟାନୀୟ ପ୍ରଶାସନରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ ସୁଯୋଗ, କ୍ଷୁଦ୍ର ଆର୍ଥିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଦ୍ୱାରା ମହିଳା ସଶକ୍ତିକରଣ ନିମନ୍ତେ ନିଷ୍ଠାପର ଉଦ୍ୟମ କରିଛି, ତଥାପି ଯେଉଁମାନେ ଅଣସଂଗଠିତ କିମ୍ବା ଅସ୍ଵାଭାବିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ରହିଥୁବା ମହିଳାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଦୃଷ୍ଟି ଦିଆଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ନୂତନ ନୀତିର ଆଭିମୁଖ୍ୟ:

୧) ଗୋଷ୍ଠୀ, ଧାର୍ମିକ ନେତା ଓ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀଙ୍କୁ ମିଶାଇ ସମସ୍ତ ଶୈଶବୀ, ବର୍ଗ ଓ ବୟସର ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଲିଙ୍ଗ ସଚେତନତା ବୃଦ୍ଧି ଉଦ୍ୟମ ଓ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯିବ । ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଗକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ରଖି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟପଦ୍ଧା ଓ ପଢ଼ିର ପରିକଳ୍ପନା କରାଯିବ । ପ୍ରାଶାସନିକ ତଥା ଜନସେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଥିବା ପ୍ରମୁଖ କର୍ମଚାରୀମାନେ ଲିଙ୍ଗ ସଚେତନା ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପାଇବେ ।

୨) ମହିଳାଙ୍କ ଜୀବନର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅବସ୍ଥାରେ ପୌଷ୍ଟିକ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଦୃଷ୍ଟି ଦିଆଯିବ । ବିଦ୍ୟାଲୟରେ ବାଳିକାମାନଙ୍କର ନାମଲେଖା, ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ସମାସ୍ତି, ଧନୀମୂଳକ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ କିମ୍ବା ଉଚ୍ଚତର ଶିକ୍ଷା, ନିଯୋଜନରେ ଚକ୍ରନ ନିମନ୍ତେ ସୁଯୋଗ ଓ ସହାୟତା ଏବଂ ନାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗକାରୀ ମାନସିକତାର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦିଆଯିବ । ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ବିବାହ

ପଂଜୀକରଣ ସହ ବାଳିକାମାନଙ୍କର ବିବାହ ଓ ଜନ୍ମ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୟସର ସଂଲଗ୍ନତା ସହ ଜଡ଼ିତ ସୁଯୋଗ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ ।

୩) ସଂପର୍କ ମାଳିକାନା ଓ ଜମି ଆବଶ୍ୟନ ତଥା ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ବିଷୟକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଦୃଷ୍ଟି ଦିଆଯିବ ।
ଅବିବାହିତ ମହିଳା, ନିରାଶ୍ୟା, ବିଧବୀ, ଉନ୍ନିକମ ମହିଳା ଏବଂ ନାରୀମୁଖ୍ୟ ପରିବାର ପାଇଁ ପ୍ରାଥମିକତା ଦିଆଯିବ ।

୪) ମହିଳା ଓ ବାଲିକାମାନଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ଓ ନିରାପଦ୍ଧତି ସରକାରଙ୍କ ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାଥମିକତା । ଘରୋଇ ହିଂସା, ଯୌନ ଉପୀଡ଼ନ, ଧର୍ଷଣ, ଯୌତୁକ ଓ ଦେହ ବ୍ୟବସାୟ ଭଲି ହିଂସାମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ବିରୋଧୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ସଂଗଠନର ଦୃଢ଼ିକରଣ କରାଯିବ ।

୪) କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷେତ୍ର ଓ ସାଧାରଣ ଛାନରେ ଶୌଚାଳୟ ସୁବିଧାର ଯଥେଷ୍ଟ ଉପଲବ୍ଧତା, ନିରାପଦ ଗମନାଗମନ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଶିଶୁ ଯନ୍ତ୍ର ସହାୟତା, ସାମାଜିକ ନିରାପଦା ସୁବିଧା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟରତ ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ବୃତ୍ତିରେ ପୁନଃପ୍ରବେଶର ସମ୍ଭାବନା, ନମନୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଗରେ ସରକାର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ।

୬) ସରକାର ତୃତୀୟ ଲିଙ୍ଗୀ ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ତାଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଓ ପରିକଳ୍ପନାରେ ଅଂଶ୍ବୁଦ୍ଧଣର ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ସାମାଜିକ ପ୍ରୋତ୍ସରେ ସାମିଲ କରିବେ ।

୯.୯ ଜଗତୀକରଣ ଓ ପ୍ରୟୋକ୍ତି ବିଦ୍ୟା

୯.୯.୧ ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ସାମାଜିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଜଗତୀକରଣ ଦ୍ୱାରା ବିଶେଷ ପ୍ରଭାବିତ । ଏହା ଯୁବସମାଜର ଜ୍ଞାନ ଓ ଯୋଗାଯୋଗ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଅଧିକ ସୁଗମ୍ୟ କରିବା ସହ ନୂତନ ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଯୁବସମାଜ ଜଗତୀକରଣ ସହ ସଂଯୁକ୍ତ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା ଓ ସଂସ୍କରିତ ପୁରୋଭାଗରେ ଅଛନ୍ତି । ଜଗତୀକରଣ ପ୍ରଦତ୍ତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଓ ସୁଯୋଗର ଶିକ୍ଷା, ନିଯୋଜନର ବୋଧଗମ୍ୟତା ପାଇଁ ଯୁବକମାନଙ୍କ ସକାଶେ ଉତ୍ତିଷ୍ଠମି ଆବଶ୍ୟକ ।

୯.୯ ପୂର୍ବ ପିତ୍ତିମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ଆଜିର ଯୁବସମାଜ ପୃଥ୍ବୀ ସହ ଅଧିକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ସମନ୍ଵିତ । ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଆଗନ୍ତୁଥିବା ପୃଥ୍ବୀ ସହ ଉନ୍ନତତର ପ୍ରୟୁକ୍ଷି ବିଦ୍ୟା ସହ ଯୁବ ସମାଜର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଘଟିଛି । ଆମ ପାଇଁ ସୌଭାଗ୍ୟର ବିଷୟ ଯେ ଅତ୍ୟଧିକ ଉତ୍ସାହ ଓ କଞ୍ଚକା ସହ ସେମାନଙ୍କ ସାମ୍ନାରେ ଥିବା ଆହ୍ଵାନଗୁଡ଼ିକୁ ଯୁବକମାନେ ନୃତନ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖୁଣ୍ଡି । ଯୁବକମାନଙ୍କ ପାଖରେ ସେମାନଙ୍କ ଗୋଷ୍ଠୀର ସାମାଜିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ଭାଗ୍ୟର ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାର କ୍ଷମତା ଅଛି ।

୯.୯.୩ ଜଗତୀକରଣ ଆମାର ଶିକ୍ଷା, ବାଣିଜ୍ୟ, ଶିଳ୍ପ ପରିଚାଳନା ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟ ପଦ୍ଧତିକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଛି । ବୈଶ୍ୟିକ ଅଭିବୃତ୍ତି, ଅଭିନବତ୍ତା ଓ ଉତ୍କର୍ଷତାର ନୂତନ ଦିଗନ୍ତକୁ ଏହା ବିସ୍ତର କରିଛି । ଲକ୍ଷ୍ମନେଶ୍ ଆଜି ଜ୍ଞାନର ଅର୍ଥନାତି ନିମୋତ୍ତ କ୍ରମବର୍ଷଶ୍ରୀ ଭାବରେ ଅନୁମତି ସୁଯୋଗ ପାଲିଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଓ ଆଗାମୀ ପିତ୍ରି ପାଇଁ ଜଗତୀକରଣ ଓ ପ୍ରମୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ଅଗରତି ନୂତନ ଆର୍ଥିକ ଶଙ୍ଖଲାର ଆଧାର ହେବାକୁ ଜ୍ଞାନଭିତ୍ତି ଶିଳ୍ପକ ଦତ୍ତ କରିଛି ।

୯.୯.୪ ଗ୍ରାମୀଣ ଗରିବ, ବିଶେଷତଃ ଯୁବକୟୁବତୀଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜଗତିକରଣକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ଏକ ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ଆହ୍ଵାନ । ଏହା ଯନ୍ତ୍ରଣାକ ଯୋଜନା ଓ ନୀତିର ହସ୍ତକ୍ଷେପ ଆବଶ୍ୟକ କରେ । ରାଜ୍ୟର ବିକାଶଧାରାରେ ପୂର୍ବରୁ ରହିଥିବା ଅସମତାକୁ ଜଗତିକରଣ ଅଧିକ ପ୍ରଭାବିତ କରିପାରେ । ପ୍ରତିଯୋଗିତାପୂର୍ଣ୍ଣ ବାତାବରଣରରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଗାମ୍ୟଯବକମାନଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରୟକ୍ଷି ଓ ଡିଜିଟାଲ ସାକ୍ଷରତାର ସ୍ଵଗମତା ଗରୁଡ଼ପୂର୍ଣ୍ଣ ।

ନୃତ୍ୟ ନୀତିର ଆଭିମଣ୍ୟ:

୧) ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଇ-ଗତର୍ଣ୍ଣାନ୍‌କୁ ପ୍ରୋଥାହନ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟକ ଶିକ୍ଷାର ଦୃଢ଼ୀକରଣ, ସୁଚନା-ପ୍ରୟୋକ୍ଷି କଳ୍ପାନୀମାନଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟ କାରିବା ପାଇଁ ସବିଧା ପ୍ରଦାନ ପରି ଅନେକ ଉଦ୍ୟମ ଗତ ଦଶବିଂଚ କରି ଆସିଛନ୍ତି । ପ୍ରଯକ୍ଷ ବିଦ୍ୟା ବ୍ୟବହାର ବଳରେ

ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ସ୍ଵତ୍ତତା ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ନିଯୋଜିତ କରିବାର ଉଦ୍ୟମ କରାଯିବ । ରାଜ୍ୟର ସବୁ ମାଧ୍ୟମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଡିଜିଟାଲ ଦକ୍ଷତା ବାବଦରେ ତାଲିମ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

୨) ମାଧ୍ୟମିକ ପରୀକ୍ଷାରେ ଉତ୍ତର୍ଣ୍ଣ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଓ ଜନଜାତି ଗୋଷ୍ଠୀ, ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମାରେଖା ତଳେ ଥୁବା ପରିବାରର ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଉତ୍କର୍ଷ ଭାବରେ ବୁନ୍ଦି ପୂର୍ବରୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଉଥ୍ୟକାର୍ତ୍ତ ସହ ଲ୍ୟାପଟ୍ଟ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ ।

୩) ୧୧୮ ଟି ଆଦିବାସୀ ଉପ-ଯୋଜନା ବୁନ୍ଦିରେ ଅତିକମରେ ଚାରୋଟି ଲେଖାଏଁ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ କେନ୍ଦ୍ର ଖୋଲାଯିବ । ଯୁବ ଉଦ୍ୟୋଗୀ ବିଶେଷତଃ ମହିଳା ଓ ଭିନ୍ନକମଙ୍କୁ ୨୦୧୪ ମସିହା ସୁନ୍ଦର କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଶିକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ ମୌଳିକ ଯନ୍ତ୍ରପାତ୍ର ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ । ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଭାବେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଓ ଜନଜାତିର ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଉପରୋକ୍ତ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଆଧାରିତ ତିନିମାସିଆ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଶିକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ବୃଦ୍ଧି ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

୪) ରଘୁନୀ-ପ୍ରୋସାହକ ଏଜେନ୍ସିମାନଙ୍କର ସେବା ସଂପ୍ରସାରଣ ଦିଗରେ ସରକାର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ । ରାଜ୍ୟର ଗ୍ରାମ୍ୟ କୃଷି ଏବଂ ହରଣିଷ୍ଠିତାତ ପଦାର୍ଥ ଉପରେ ଅଧିକ ଦୃଷ୍ଟି ଦିଆଯିବ । ଅଣ୍ଣ, ଶୁଦ୍ଧ, ମଧ୍ୟମ ବର୍ଗର ଉପାଦନକାରୀମାନଙ୍କୁ ‘ଇ-ବାର୍ଷିକ୍ୟ’ ମାଧ୍ୟମରେ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ବଜାରର ସୁଗମତା ପାଇଁ ପ୍ରଶିକ୍ଷିତ କରାଯିବ ଏବଂ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ବାର୍ଷିକ୍ୟ ମୋଳାରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ଦିଆଯିବ । ଏହା ଓଡ଼ିଶାରେ ଓଦ୍ୟୋଗିକତାର ବୃଦ୍ଧି ଦିଗରେ ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ଆକର୍ଷିତ କରିବ ।

୫) ରାଜ୍ୟ ଏକ ‘ଯୁବ ପେଶାଦାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ’ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରି ଠିକ୍ ପୂର୍ବାବଧୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କୁଶଳୀ ମାନବ ସମ୍ପଦ ବିକାଶ, ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାଲୟମାନଙ୍କରେ ସମୟୋପଯୋଗୀ ଉପଲବ୍ଧ କରାଇବା ପାଇଁ ନିର୍ଣ୍ଣିତ କରିବେ । ସେବା ପ୍ରଦାନ ନିମନ୍ତେ ଉନ୍ନତ ଫଳଦାୟୀ ପରିଚାଳନା ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଦୃଢ଼ କରିବାରେ ଏହା ସହଯୋଗ କରିବ ।

୬) ସରକାର ଏକ ‘ଯୁବ ପେଶାଦାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ’ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରି ଠିକ୍ ପୂର୍ବାବଧୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କୁଶଳୀ ମାନବ ସମ୍ପଦ ବିକାଶ, ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାଲୟମାନଙ୍କରେ ସମୟୋପଯୋଗୀ ଉପଲବ୍ଧ କରାଇବା ପାଇଁ ନିର୍ଣ୍ଣିତ କରିବେ । ସେବା ପ୍ରଦାନ ନିମନ୍ତେ ଉନ୍ନତ ଫଳଦାୟୀ ପରିଚାଳନା ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଦୃଢ଼ କରିବାରେ ଏହା ସହଯୋଗ କରିବ ।

୭) ପ୍ରୟୁକ୍ତିର ଦୁରୂପଯୋଗସମ୍ଭୂତ ବିପଦ ବିଷୟରେ ଯୁବକମାନଙ୍କୁ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ପେଶାଦାର, ଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ବେସରକାରୀ ସଂସାମାନଙ୍କ ସହାୟତାରେ ସତେତନ କରାଯିବ । ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ ଓ ଡିଜିଟାଲ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅପରାଧୁକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ନିରାକରଣ ନିମନ୍ତେ ନୂତନ ଧରଣର ଉଭୟ ବୈଷୟିକ ଓ ସାମାଜିକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ ।

୧୦. କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୟନ ଏବଂ ସମାନ୍ୟ ସାଧନ

୧୦.୧ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟ କୌଣସିଗୁଡ଼ିକର ଉପଯୋଗ

୧) ରାଜ୍ୟବ୍ୟାପୀ ଯୁବକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟଯୁବ ନୀତି (ଓ.୬ସ.୪୩.୬୩.୬) ଯୋଜନା, କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଏବଂ ଯୋଜନାର ଏକ ବିଷ୍ଟୁତ ପରିମାପକ । ଓଡ଼ିଶାରେ ଯୁବକ ଓ ଯୁବତୀମାନଙ୍କର ଜୀବନକୁ ପ୍ରଭାବିତ କଲା ଭଲି ବହୁ ଉପାଦାନ ରହିଛି, ଫଳରେ ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀ ପାଇଁ କିଛି ଆର୍ଥିକ ଆବଶ୍ୟକତା ଓ ସମସ୍ୟା ଆଗାମୀ ସମୟରେ ଉଦ୍ଭବ ହୋଇପାରେ । ତେଣୁ ଏହା ଅପରିହାର୍ୟ ଯେ ପ୍ରତି ନିର୍ବିର୍ତ୍ତ ଅବଧିରେ ଉଦ୍ଗତ ଆବଶ୍ୟକତା ନିମନ୍ତେ ଯୋଜନା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପୁନଃଆବଲୋକନ ଓ ପୁନଃସଙ୍ଗୀକରଣ କରାଯିବା ଦରକାର ।

୨) ରାଜ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ ସେଗମେଣ୍ଟ୍ ସମସ୍ତ ଉପଗୋଷ୍ଠୀର ଯୁବକ ଯୁବତୀ ଓ ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ସାମର୍ଥ୍ୟ, ନିଯୋଜନ ଓ ସଶକ୍ତିକରଣ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ଯୁବନୀତି ୨୦୧୩ ଏକ ବହୁକ୍ଷେତ୍ରୀୟ ଓ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣର୍ଥିକ ପଥ ଅନୁସରଣ କରୁଛି । ଯୁବନୀତିର କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୟନ ପାଇଁ ଏକ ଯଥାଯୋଗ୍ୟ ସମନ୍ୟ ମାଧ୍ୟମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯିବ । ଏଥୁପାଇଁ କ୍ରୀଡ଼ା ଓ ଯୁବସେବା ବିଭାଗ ସଂଯୋଜନକ ବିଭାଗ ଏବଂ ‘ଯୁବ ବ୍ୟାପାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୀ’ ସଂଯୋଜନକ ସଂଖ୍ୟା ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ।

୩) ବିଦ୍ୟାଲୟ ଓ ଶାଶ୍ଵତ ଶିକ୍ଷା ଏବଂ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା, ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଓ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ବିକାଶ, ମହିଳା ଓ ଶିଶୁ ଉନ୍ନୟନ ବିକାଶ, ବୈଷ୍ଣବୀକ ଶିକ୍ଷା, ନିଯୋଜନ ଓ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ, ସ୍ଥାପନ୍ୟ ଓ ପରିବାର କଳ୍ୟାଣ, ପଞ୍ଚମୀ ଉନ୍ନୟନ, ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରୟୁକ୍ଷ ବିଦ୍ୟା, ପରିବେଶ ଓ ଜଙ୍ଗଳ, ପର୍ୟୁଚ୍ଛନ୍ଦ ଓ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ, ସୂଚନା ଓ ପ୍ରୟୁକ୍ଷ ବିଦ୍ୟା, ଅଣ୍ଣ, ଶୁଦ୍ଧ ଏବଂ ମଧ୍ୟମ ଉଦ୍ୟୋଗ, କୃଷି, ରାଜସ୍ଵ ଓ ବିପର୍ୟେନ ପରିଚାଳନା, ରୂହ ଏବଂ ଶ୍ରମ ଓ ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକର ନୀତି ଓ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଉପାଦାନମାନ ରହିଛି ଯାହା ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀ ପାଇଁ ପ୍ରାସଂଗିକ ଅଟେ । ଏହାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏକ ଉଚ୍ଚ କ୍ଷମତାସମ୍ପନ୍ନ କମିଟି ଗଠନ କରାଯିବ ।

୪) ମାନ୍ୟବର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଏକ ଉଚ୍ଚ କ୍ଷମତାସମ୍ପନ୍ନ କମିଟି ଗଠିତ ହେବ, ଯେଉଁଥିରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଭାଗୀୟ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ସମେତ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ତଥା ଉନ୍ନୟନ କମିଶନର ଏବଂ ଅର୍ଥ ସଚିବ ସଦସ୍ୟ ରହିବେ । ଉଚ୍ଚ କ୍ଷମତାସମ୍ପନ୍ନ କମିଟି ଯୁବନୀତିର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତାକୁ ସମୀକ୍ଷା କରିବେ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ଛଳେ ଉବିଷ୍ୟତ ପଢା ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବେ । କ୍ରୀଡ଼ା ଓ ଯୁବସେବା ବିଭାଗର ଶାସନ ସଚିବ ଉଚ୍ଚ କ୍ଷମତାସମ୍ପନ୍ନ କମିଟିର ଆବାହକ-ସଦସ୍ୟ ରହିବେ ।

୫) ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୁବନୀତିର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଷୟକ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଭାଗୀୟ ଶାସନ ସଚିବଙ୍କୁ ନେଇ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଏକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିଯୋଜିତ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଦଳ (ଗାନ୍ଧୀ ଫୋର୍ସ) ଗଠିତ ହେବ । ଯୁବ ବ୍ୟାପାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିଯୋଜିତ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଦଳ (ଗାନ୍ଧୀ ଫୋର୍ସ)ର ଆବାହକ-ସଦସ୍ୟ ରହିବେ । ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିଯୋଜିତ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଦଳ (ଗାନ୍ଧୀ ଫୋର୍ସ) ରାଜ୍ୟ, ଜିଲ୍ଲା, ଗୋଷ୍ଠୀ ଓ ଉପଗୋଷ୍ଠୀପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଇଁ ମାନଦଣ୍ଡ ଓ ସୂଚକମାନଙ୍କର ଏକ ତାଳିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ । ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରତରେ ଜିଲ୍ଲାପାଳମାନେ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗର ସମନ୍ୟ ପାଇଁ ଦାୟୀ ରହିବେ । ବିଭିନ୍ନ ବିଷୟର ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ସବୁ ସ୍ତରୀୟ ସମନ୍ୟ ଓ ସମୀକ୍ଷା କମିଟିରେ ଜଡ଼ିତ ହେବେ ।

୬) ବାର୍ଷିକ କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଷୟର୍ଥିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଗ୍ରଗତିର ଉତ୍ସାହିତ ସହଭାଗୀ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ବହୁନକାରୀ ଭାବେ ନିଯୋଜିତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ପ୍ରାୟୋଜିତ ରାଜ୍ୟ ଯୁବ ସମ୍ପର୍କିତ ଏଜେନ୍ସି ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ସଂଖ୍ୟାସମୂହ, କର୍ପୋରେର କ୍ଷେତ୍ର, ବେସରକାରୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ଗୋଷ୍ଠୀଭିତ୍ତିକ ଅନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କର ଉଦ୍ୟମ ଓ ସମଳର ଏକାଭୂତିକରଣ ଘଟାଇବ । ରାଜ୍ୟରେ ଏକ ଚଳମାନ, ପଳକପ୍ରଦ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟବାନ ସହଭାଗୀ କାର୍ଯ୍ୟପଦ୍ଧା ନିମନ୍ତେ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ସାଧନ ମାଧ୍ୟମର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଉତ୍ସାହ ଅଣ୍ଣ ଓ ଛୁଲ ସ୍ତରରେ ନେଇଗ୍ରାହିକ ଏବଂ ସହଯୋଗିତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ନିମନ୍ତେ ରାଜ୍ୟ ଯୁବ ବ୍ୟାପାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୀ ଉପରେ ଦାୟିତ୍ୱ ନ୍ୟୟ କରାଯିବ । ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅନୁଚ୍ଛିତ ଯୋଜନାକୁ ବାର୍ଷିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସହାୟତା ପାଇଁ ପ୍ରକଳ୍ପ ପରିଚାଳନା ଯୁନିଟ୍ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୀଙ୍କୁ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ ।

୭) ଗୋଟିଏ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଯୁବ ବିକାଶ ଧାରାରେ ଓ ଅଧୁକରୁ ଅଧୁକର ଏଜେନ୍ସିମାନଙ୍କୁ ସହଭାଗୀ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ବହୁନକାରୀ ଭାବେ ନିଯୋଜିତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ପ୍ରାୟୋଜିତ ରାଜ୍ୟ ଯୁବ ସମ୍ପର୍କିତ ଏଜେନ୍ସି ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ସଂଖ୍ୟାସମୂହ, କର୍ପୋରେର କ୍ଷେତ୍ର, ବେସରକାରୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ଗୋଷ୍ଠୀଭିତ୍ତିକ ଅନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କର ଉଦ୍ୟମ ଓ ସମଳର ଏକାଭୂତିକରଣ ଘଟାଇବ । ରାଜ୍ୟରେ ଏକ ଚଳମାନ, ପଳକପ୍ରଦ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟବାନ ସହଭାଗୀ କାର୍ଯ୍ୟପଦ୍ଧା ନିମନ୍ତେ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ସାଧନ ମାଧ୍ୟମର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଉତ୍ସାହ ଅଣ୍ଣ ଓ ଛୁଲ ସ୍ତରରେ ନେଇଗ୍ରାହିକ ଏବଂ ସହଯୋଗିତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ନିମନ୍ତେ ରାଜ୍ୟ ଯୁବ ବ୍ୟାପାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୀ ଉପରେ ଦାୟିତ୍ୱ ନ୍ୟୟ କରାଯିବ । ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅନୁଚ୍ଛିତ ଯୋଜନାକୁ ବାର୍ଷିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସହାୟତା ପାଇଁ ପ୍ରକଳ୍ପ ପରିଚାଳନା ଯୁନିଟ୍ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୀଙ୍କୁ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ ।

୮) ଜାତୀୟ ସମର ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ବାହିନୀ, ଜାତୀୟ ସେଚ ଯୋଜନା, ଭାରତୀୟ ରେଡ଼ିକ୍ରେସ ସୋସାଇଟି, ଭାରତ ଆଇଟ୍ ଓ ଗାଇଡ୍ ସଂସ୍ଥା, ବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରରରେ ସକ୍ରିୟ ନିଯୋଜିତକରଣର ସୁନିଶ୍ଚିତତା ସହିତ ନେହେରୁ ଯୁବ କେନ୍ଦ୍ର ସଂଗଠନ ସହ ସମନ୍ଵୟତା, ଯୁବ ବ୍ୟାପାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ ।

୯) “ରାଜ୍ୟ ଯୁବଗୋଷ୍ଠ ଉନ୍ନୟନ ସଂସ୍ଥା” କ୍ରୀଡ଼ା ଓ ଯୁଧି ସେବା ବିଭାଗ ଅଧୀନରେ ଏକ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଓ ସ୍ଵର୍ଗଂଶାସିତ ସଂସ୍ଥା ହେବ । ପ୍ରଖ୍ୟାତ ଜାତୀୟ ଓ ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କ ସହାୟତାରେ ଏହା ଅଧିକ ଶୁଣାମୂଳକ, ଦକ୍ଷତା ଗଠନକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ପରିକଳ୍ପନା କରିବ । ରାଜ୍ୟରେ ସମାନ ଭାବରେ ଭୌଗୋଲିକ ଏକାଉମୁଖ୍ୟ ପାଇଁ ଉଭୟ ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ସଂସ୍ଥା ସହିତ ସମନ୍ଵ୍ୟ ରକ୍ଷା କରାଯିବ । ଏହି ପ୍ରଶିକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକର ମାନ ନିର୍ଣ୍ଣୟର ନିର୍ଭରତା ଉଚ୍ଚ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଦାୟିତ୍ୱ ନେବ ।

୧୦) ପ୍ରତି ଜିଲ୍ଲାରେ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ଯୁବ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ କେନ୍ଦ୍ର (ଡ୍ରାଇଵିଂ) ରହିବ ଯାହା ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଅଧୀନରେ କାମ କରିବ । ଏହି କେନ୍ଦ୍ର ଯୁବ କ୍ଲବମାନଙ୍କରେ ସାଧାରଣ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଓ ସ୍ଵାୟତ୍ତ ଶାସନ ମଧ୍ୟରେ ବୃଦ୍ଧତାର ସହଯୋଗ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବ । ସାଂସଦ ଓ ବିଧ୍ୟାକମାନଙ୍କ ଛାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳ ବିକାଶ ପାଞ୍ଜିକୁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତିର୍ଯ୍ୟକ ସଂରଚନା ସୁବିଧା (ଯେଉଁଥରେ ଆଞ୍ଚଳିକ କିମ୍ବା ଗ୍ରାମ୍ୟତରୀୟ ପାଠାଗାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ) ନିମନ୍ତେ ବ୍ୟବହାର କରାଯିବ । ତୃଣମୂଳ ପ୍ରରରେ ଯୁବ ସମାଜକୁ ସଂଗଠିତ କରି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ସହଭାଗୀତା ତଥା ଦାୟିତ୍ୱାଧୀନତା, ଡ୍ରାଇଵିଂ ର ଫଳାଫଳକୁ ବୃଦ୍ଧିକରିବା ନିମନ୍ତେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯିବ ।

୧୦.୨ ପରିଚାଳନା ଓ ମୂଲ୍ୟାୟନ

୧) ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଞ୍ଚଳରେ ନିଜ ନିଜ ବିଭାଗରେ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଥିବା ସୁନ୍ଦର ଭୂମିକା ଓ ଦାୟିତ୍ୱ ସମ୍ବନ୍ଧ ପାଇଁ ଯୁବନାଟିକି ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପରିଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଓ କ୍ରିୟାଶୀଳତା ସହ ଜାତୀୟ ଅନୁଦିତ ହେବ । କିଛି ହସ୍ତକ୍ଷେପ ବର୍ତ୍ତମାନ ଚଳିତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଯଥା ଆଜ.ଆର.ସି.ଏସ., ଏନ.ଡ୍ରାଇଵିଂ.କେ.ଏସ., ଏନ.ଏସ.ଏସ. ଏବଂ କିଛି ନୂଆ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଓ ପରିକଳ୍ପନାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରାଯାଇଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିବା ହସ୍ତକ୍ଷେପର ପ୍ରଗତିକୁ ବସ୍ତୁନିଷ୍ଠ ଭାବରେ ଅନୁସରଣ କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିଯୋଜିତ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଦଳ (ରାଷ୍ଟ୍ର ଫୋର୍ସ୍) ବର୍ତ୍ତମାନ ଚିହ୍ନଟକୁ ସମାଧ୍ୟାନୁସାରେ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ସଂଶୋଧନୀକରଣକୁ ନେଇ ପରିଚାଳନା ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ଭାଙ୍ଗା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବ । ମୂଲ୍ୟ ସମ୍ପାଦିତ ସୂଚକ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ, ସଂକଳନ ଏବଂ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ଯୁବ ବ୍ୟାପାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ ଦ୍ୱାରା ନିୟମିତ ଭାବେ ପାଳନ କରାଯିବ ।

୨) ପ୍ରତି ନା ବର୍ଷରେ ଥରେ ଯୁବନୀଟିର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ବିଶ୍ଵାସ ମାଧ୍ୟମ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେବ । ଏହାର ଫଳାଫଳ ରାଜ୍ୟ ସମନ୍ଵ୍ୟ କମିଟି ଆଗରେ ଉପଲ୍ବିଧାପନ କରାଯିବ । କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଏବଂ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ସମ୍ବନ୍ଧ ଫଳାଫଳ ଉପରେ ରାଜ୍ୟ ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀର କ୍ରମ ବିକଶିତ ଆଧାର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ପୁନଃ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବ ।

୧୧. ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୁବନୀଟିର ସମୀକ୍ଷା

୨୦୧୬ ମସିହାରେ, ପରିଷିତିର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ନିମନ୍ତେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୁବନୀଟି, ୨୦୧୩ କୁ ସମୀକ୍ଷା କରାଯିବ ।

ଯୁବନୀଟିର ତର୍ଜନା

ଓଡ଼ିଶାରାଜ୍ୟ ଯୁବନୀଟି ୨୦୧୩ ଅଧୀନରେ ପରିଚାଳିତ ଯେକୋଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସମ୍ପର୍କିତ କରୁଥିବା ସଂଝା ଓ ଦୃଷ୍ଟି ଦ୍ୱାରା ଉପ୍ରକଟିତ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମୀକ୍ଷାକୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ କ୍ରୀଡ଼ା ଓ ଯୁବ ସେବା ବିଭାଗକୁ ସମ୍ବନ୍ଧିତ କରଣ ପାଇଁ ଜଣାଇ ଦିଆଯିବ ଏବଂ ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସରକାରଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ରୂପାନ୍ତି ଏବଂ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ହେବ ।

❖ ❖ ❖